

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

PRIZAD

Leta 1930. je bila v Belgradu ustanovljena Privilegirana družba za izvoz deželnih pridelkov z glavnico 15 milj. Din. Namen družbe je bil predvsem izvrševati in pospeševati izvoz kmetijskih pridelkov iz naše države. Družba je takoj začela z izvozom pšenice in koruze, ki jo je nakupovala na prostem trgu, tako da je žitno poslovanje polagoma postalo najvažnejši posel družbe. Z uvedbo žitnega režima je družbi pripadla še važnejša naloga na trgu pšenice. Kmalu je poslovanje prešlo tudi na druge paloge našega kmetijskega izvoza in družba je dobila monopol za izvoz opija, osnovala je svoj vinski oddelček, začela izvažati češplje, orehe, živino, kože itd. Ustanovila je dve podružnici: v Skoplju in Sarajevu. Ko je bil leta 1932. znani žitni režim likvidiran, je družba vseno obdržala svojo važno vlogo na pšeničnem trgu.

Družba je dobila poleg velikih kreditov od privilegiranih denarnih zavodov tudi znatne vsote od države za izvrševanje svoje naloge na žitnem trgu. Kajti zaradi važnosti pšenice v nekaterih pokrajinah naše države, kot n. pr. v Srbiji, Vojvodini, Slavoniji in Sremu, so se pojavili glasovi iz vrst neodnositnih interesentov, ki so zahtevali vzdrževanje cene na znosni višini za kmetovalca. V tem so popolnoma uspeli, ker je država vzela v roke intervencijo na žitnem trgu v korist višjih cen za proizvajalce pšenice. Zaradi težke pri izvozu, ker se je naša pšenica vedno bolj zapirala svetovni trg, je bila intervencija potrebna tudi pri izvozu. Seveda je radi vrzeli v zakonodaji prišel velik del denarja, ki ga je država namenila kmetovalcem, v roke raznim posrednikom, ki so kljub prepovedim kupovali blago od kmeta po znatno nižjih cenah, potem ga pa prodajali družbi po višjih z lepim dobičkom.

Na drugi strani pa je vzdrževanje cen pšenice na visokem nivoju povzročilo nevšečno dejstvo, da je radi tega površina, posejana s pšenico, ostala na znatni višini, čeprav je postajalo vedno bolj jasno, da na zunanje trge za našo pšenico ni več mogoče računati. Poleg tega je konzum radi visokih cen pšenice prehajal vedno bolj na cenejšo koruzo in tako je postal problem pšenice vedno bolj zapleten.

Seveda vzdrževanje visokih cen pšenice ni prišlo gospodarskim interesom takozvanih pasivnih pokrajin glede pšenice, med katere moramo šteti tudi Slovenijo. Zastopniki teh interesentov so opozarjali na gospodarski nesmisel, ki je nastajal radi forsiranja izvoza v inozemstvo, saj so morali domači konzumenti plačevati visoke cene, države uvoznice v zapadni Evropi pa so imele izredno poceni pšenico za svoje konzumente. Vse to je povzročilo, da je bil žitni režim v tedanjih obliki ukinitven leta 1932. Priv. izvozna družba pa je z manjšimi sredstvi še naprej intervenirala na trgu v korist višjih cen.

Letos je dala država na razpolago znatne vsote, ki se naj bi porabile za vzdrževanje cen pšenice na višini do 140 Din za met. stot. Namen te intervencijske politike je pokupiti na prostem trgu ono količino, ki bi prišla v poštev za izvoz, okoli 5000 vagonov, potem pa prepuštili formiranje cen na trgu prosti ponudbi in povpraševanju. To se je letos zgodilo z razmeroma malimi sredstvi, ker ni bilo treba kupiti Priv. izvozne družbi znatnih količin. Kupila je približno 3000 vagonov in je s tem trg razbremenila izvoznega presežka. Ostalo blago se nahaja sedaj v čvrstih rokah, ki pričakujejo zanj višje cene. To so predvsem trgovci in oni kmetje, ki lahko nekaj časa poakajo na boljše cene, dočim so mali kmetovalci svojo pšenico že vnovič po znatno nižjih cenah.

Kakor so producenti zainteresirani na visokih cenah pšenice, tako so zainteresirani iz takozvanih pasivnih krajev zainteresirani na nizkih cenah. Takozvani pasivni kraji imajo napredaj druge proizvode, za katere ni državne intervencije in katerih cene se ustvarjajo v prvi vrsti z ozirom na izvoz. To je n. pr. v Sloveniji živina, za njo les itd. Razumljiv je interes tako konzumentov v teh krajih kot kmetovalcev na čim nižjih cenah pšenice, ker gre za prehrano velike večine prebivalstva. Za našega konzumenta mora biti kruh poceni. Zato se vedno glasneje pojavlja klic iz teh krajev, da bi bilo potrebno državno intervencijo, če se že izvršuje, raztegniti tudi na druge proizvode, ne samo na žito. Baš tu pripada važna naloga Priv. izvozne družbi, da iniciativno z izvozne strani poseže vmes in da pripravi vse potrebno tudi za dvig cen ostalih kmetijskih pridelkov. Družba ima že itak več oddelkov, potrebno pa je, da se postavi poslovanje teh oddelkov še bolj na trgovsko podlago kot doslej. Vzemimo n. pr. samo izvoz vina. Naša vina so znana v inozemstvu še iz predvojnih časov in gotovo bi jih bilo lažje uvajati na inozemska tržišča, kot pa druga vina popolnoma na novo. Tu bi morala poseči vmes iniciativno Priv. izvozna družba in v sodelovanju z našim združenstvom pomagati pri izvozu vina. Pravičnost zahteva, da se izvozu naše vina posveti ravno toliko skrb in denar kot za vino iz drugih vinorodnih krajev države. Sploh bi se morala družba v Sloveniji močneje udeleževati, kot se udeležuje sedaj, ter upoštevati upravičene želje interesentov, da se ne bo dogajalo isto kot lani z izvozom sadja. Zato bi bilo umestno, da bi bili v vodstvu družbe, zlasti pa v upravnem odboru, zastopani po svojih strokovnjakih tudi Slovenci.

Sicer pa smo že omenili, da je potrebna reorganizacija družbe. To še bolj zahteva računski zaključek družbe, ki izkazuje za poslovno leto 1933-34, ki je nehalo dne 30. junija 1934, 8.239.193 Din odpisov, kar je izredno znatna vsota. S sodelovanjem gospodarskih organizacij in strokovnjakov bi se gotovo dala izvesti taka reorganizacija, ki bi koristila družbi, našemu kmetu in sploh vsemu našemu gospodarstvu.

Reorganizirana Privilegirana izvozna družba bo lažje izpolnjevala naloge, ki so ji namenjene, da pomaga našemu kmetu do boljših cen za njegove pridelke pri izvozu, in bo tako doprinesla svoj delež pri olajšanju težkega položaja kmečkega ljudstva po vsji državi.

Abesinski spor se razvija v svetovnega

Vojno brodovje Anglije se zbira Obrambo v Egiptu organizira angleški generalni štab

Aleksandrija, 19. sept. SE. Egiptovska vlada se mrzlično pripravlja, če bi v primeru izbruhov vojne med Abesinijo in Italijo bilo treba ščititi nevtralnost egiptovskega ozemlja. Dasi je Egipt neodvisna država, vodi le priprave angleški generalni štab. Anglija namerava sploh v takem slučaju napraviti Egipt za bazo vseh svojih operacij na morju, na kopnem in v zraku, ako bi bilo v resnici treba ščititi interes Vel. Britanije v vzhodni Afriki. V Port-Said bo še te dni prispelo okoli 10.000 vojakov iz Anglije, Angleške ladje so takole razmeščene: 28 v Aleksandriji, 6 v Sueškem kanalu, 20 ob palestinski obali in 20 v adenskem zalivu, vsega skupaj 74 vojnih ladij.

Zdaj so se začeli tudi transporti angleških vojakov in vojnega materiala. Par-nik »City of Birmingham« je izkrcal v Aleksandriji municijo, topove in tanke, ki se bodo zbrali v taboru angleških čet v Mustafii. Število angleških vojnih letal v Aleksandriji znaša že okoli 500.

Okrog Cipra ...

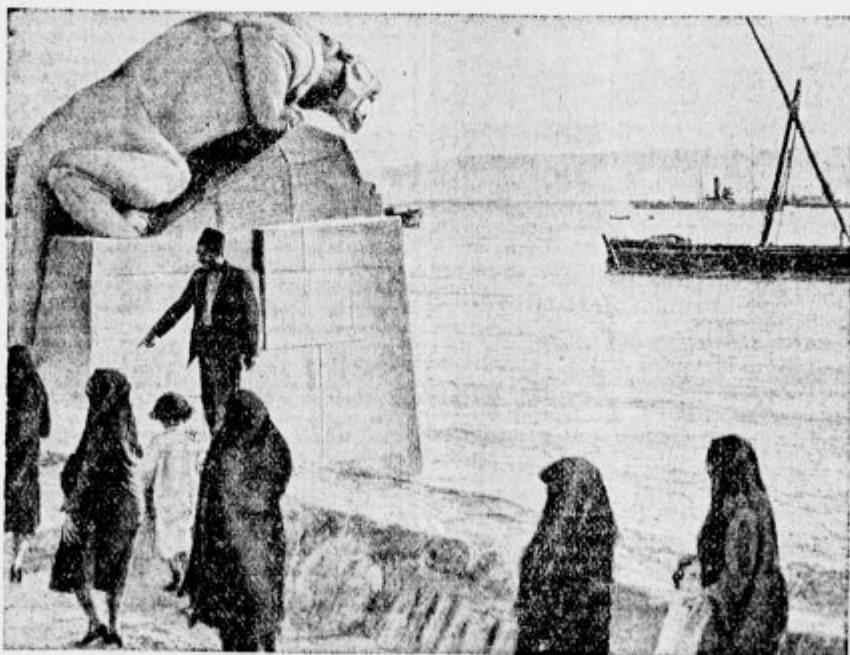
V Sredozemskem morju Anglija ne nadaljuje samo utrjevanje Malte, ampak je začela utrjevati tudi otok Ciper. V zvezi s tem je tudi ostrejši režim na otoku, na katerem se je, kakor znano, grško prebivalstvo lani poizkusilo upreti angleškemu gospodstvu.

V Mersamtrahu, kjer se nahajajo takozvani Senusi, to je plemu, ki je bilo svojčas od italijanskih vojaških oblasti pregnano iz italijanske kolonije Cirenaike, oziroma je pred italijanskim orožjem bežalo v Egipt, se opaža v zadnjem času močno gibanje. Italijanska vlada trdi, da hočejo Senusi zaleteti vstaj v Cirenaiki in Tripolisu in so zaradi tega interpellirali tudi egiptovsko vlado, ki pa tajni, da bi Senusi nameravali delati Italiji neprijetike. Toda zanesljiva poročila dajejo Italijanom prav. Voditelj senuskega gibanja sta Said Idris in Mahdi el Senussi.

Egiptovska vlada je v hudih škripcih, ker se na eni strani boji, da ne bi dogodki v vzhodni Afriki okrepili dejanske angleške nadoblasti nad Egiptom, na drugi strani pa se zaveda, da je le Velika Britanija zmožna braniti Egipt pred drugimi velesilami. To seveda Anglija izrablja, tako da je v zadnjem času dobila popolnoma pod svojo komando egiptovsko vojsko ter po nevidnih nitih vodi tudi egiptovsko politiko.

... in ob Sueškem prekopu

Egiptovski krogi v Aleksandriji trdijo tudi, da so obveščeni, da bo Anglija zbrala v severno- in vzhodno-afriških vodah vse svoje sile, kolikor jih ne rabi v svojem domačem morju. Trdijo tudi, da je Anglija na tihih dogovorihena tako z Nemčijo kakor z Japonsko, da more brez skrbi poslati svoje vodne, teritorialne in zračne sile, kamor jih v sedanjem momentu potrebuje, ne da bi se ji bilo treba bati kakšnega presenečenja v Atlantskem ali v Tihem Oceanu. Iz tega sklepajo, da namerava Velika Britanija, če bi bilo treba, poslati v Vzhod. Afriko predvsem čete iz Indije.

Angleški lev brani vhod v Sueški prekop

Nervoznost italijanskega brodovja v Deseterootočju (Dodekanezu)

Solun, 19. sept. SE. Iz Deseterootočja (Dodekaneza) poročajo, da je italijansko brodovje začelo mrzlično delovati okrog Deseterootočja. Pojavilo se je več podmornic in torpednih rušilcev, ki so vsi odložili petroleje. Prišlo so tudi transportne ladje, ki so odložile večje število vojaštva in težke obrežne artiljerije. Vsak dan letajo nad otočjem tudi vojaška letala. Dve podmornici in dva rušilca pa stalno krizarijo med otoki. Najbolj presenetljiv pa je

Veliko pozornost vzbuja tudi dejstvo, da Anglija ne namerava ojačiti samo svojih sil v Egiptu in v Palestini, ampak da se pričakujejo angleške sile tudi v Adenu, v angleški Somaliji in v koloniji Kenya.

Značilno je, da egiptovski politični krogi zaradi tega splošno menijo, da do resnega konflikta zaradi Abesinije ne bo prišlo, ker je trdna volja Vel. Britanije, da zastavi vse svoje moči za obrambo svojega prestiža in svojih interesov na poti v Indijo, postala tako očitna, da ne more nihče več dvomiti o njej in si delati kakih iluzij, da bi Anglija gledala prekrizanih rok, ako bi kdo v resnici hotel nastopiti proti njenemu položaju v Afriki.

Amerika na straži pred Japonsko

Združene države Severne Amerike, ki nočejo delati Veliki Britaniji nobenih neprilic, so sklenile, da se v kakšen eventualni konflikt zaradi Abesinije ne bodo vmešavale in zato tudi ne bodo združile v Atlantskem oceanu nobenega brodovja. Ker hoče Anglija skoraj vse svoje brodovje koncentrirati v Sredozemskem in v Rdečem morju, kar dokazuje, da je domenična z Japonsko, je za Ameriko tembolj potrebno, da ima vse svoje brodovje zbrano v Pacifiškem oceanu, v katerem se daj nasproti japonskemu brodovju ne bodo več stale nobene angleške jedinice.

Tudi v Washingtonu izjavljajo, da niso pričakovali, da bo Velika Britanija s toliko silo nastopila za to, kar imenuje ona svoje življenjske interese v Afriki, in so presenečeni, da je s tako naglico in nepričakovano zbrala toliko pomorske sile v afriških vodah. Vendar pa Amerika nima niti

V Ženevi še vedno čakajo ...

Strah pred novo svetovno vojno Anglija se je zagrizla v svoje stališče in bo šla do konca

Ženeva, 19. sept. c. V Ženevi je bil danes pretežno zelo miren dan. Opoldne so časniki priredili na čast delegatom svečano, prijetno kosilo, ki se ga je udeležilo seveda obilo ljudi. Bili so navzoči vsi glavni delegati, edino Laval se je opravičil, ker je imel skupno kosilo s poljskim zunanjim ministrom.

V zraku pa je bilo hudo ozračje dvoboja, ki se sedaj razvija med Londonom in Rimom. Anglija hoče iti v tem vprašanju do konca in to je po poročanju francoskega časopisa danes rekel Eden Lavalu, ko sta imela dopoldne dolg sestanek. Položaj je zelo težak in vsi so prepričani, da ni mogoče rešiti miru. Francoski delegaciji gre sedaj samo za to, kakor piše v »Intransigeant«: Gallus, da se prepreči vsaj evropska vojna, ker se nočemo omejiti na majhno, nepomembno vojno v vzhodni Afriki.

Dopisnik lista »Eclairer de Nice« pa je še

pravice niti volje količkej preprečevati ne angleških ne italijanskih korakov.

Francijo skrbi

Pariz, 19. sept. TG. Angleške priprave na morju so zavzele že tak obseg, da so francoski politični krogi zaradi tega nejevoljni. Oni so menja, da te angleške priprave nikakor ne pomirjajo napetega ozračja, ampak da le poslabšujejo položaj, ker Italija ne bo hotela pokazati, da se angleškega pritiska in groženj boji, radi česar je Franciji zelo otežena vloga posredovalke v abesinskem sporu. Francijo angleške priprave skrbe tudi zaradi tega, ker je tudi francosko mornariško ministrstvo prisiljeno, da ukrene izvestne korake, da zavaruje svoja pristanišča in svoje pomorske vojne baze v Sredozemskem morju.

V Parizu tudi vedo, da se med angleško in egiptovsko vlado mrzlično nadaljujejo razgovori, ki imajo za cilj, da bi se vodstvo egiptovske politike popolnoma izločilo z angleško.

Kar se tiče končnega predloga, ki ga hoče staviti ženevski odbor petorice Italiji, menijo v Parizu, da ga Mussolini v nobenem slučaju ne bo mogel sprejeti. Ta predlog hoče Italiji dati samo Ogaden in Dankalijo, ki sta pravi puščavi, v Addis Abebi naj bi dobili mesto ženevski svetovalci, o katerih niti ni rečeno, da bi morali biti Italijani, vrh tega naj bi abesinski cesar dobil še pravico veta in Angliji mu hočejo odstopiti celo pristanišče Zejlo s pasom ozemlja, ki raj bi vezal Abesinijo z morjem. Italiji nočejo priznati niti tistih pravic, ki jih ima Anglija v Iraku. Vohče se opaža v Parizu tendenca, da bi se neuspeh v Ženevi in njegove eventualne posledice zvalile na Veliko Britanijo.

bolj jasen, ko poroča, da se mora Francija sedaj takoj odločiti za Italijo v tem dvoboju med Londonom in Rimom. Ta list meni, da ima Italija tri milijone moderno izvežbanih vojakov, ki bodo branili versajski mir v Evropi, Anglija pa ima tako velike ladje, da z njimi ne bo mogla pripluti v Ren, da bi pomagala Franciji.

»Tempo« dopisnik svetuje iz Ženeve silno previdnost, ker izgleda, da se je Anglija temeljito zagrizla v načelno stališče in hoče do konca braniti pakt ZN. Sleherna neprevidnost lahko povzroči evropsko vojno. Nekolko bolj zmernih je v »Paris-Soir« Sauerwein, ki pravi, da se zbiranje angleške mornarice v Sredozemskem morju ne sme vzeti preveč tragično. Anglija se le razburja zaradi tega, ker se je Italija preveč oborožila za majhno vojno v vzhodni Afriki.

Upanje - za kulisami

Za kulisami pa vendarle še obstoja nekoliko upanja. Baron Aloisi namreč ni odpotoval v Rim. Baje je obljubil Lavalu in Edenu, da bo v Rimu vplival na Mussolinija, da naj sprejme sklepe odbora petorice. Toda Mussolini je odklonil in navetoval Aloisiju, da naj kar ostane v Ženevi. Zdi se, da obstoja torej neka napetost med Mussolinijem in strokovnjaki italijanske diplomacije. To upanje pa je zelo šibko, ker »Messagero« sporoča iz Ženeve, da je že danes jasno, da Italija ne bo sprejela predlogov petorice in »Piccolo« dodaja, da so pogajanja na podlagi resolucije odbora petorice nemogoča.

Dopisniki londonskih listov pa mirno zaključujejo svoja poročila, češ da je jasno, da bo Anglija vse storila, da zavaruje pakt ZN in da so obrisi sankcij že izdelani proti Italiji, če bo začela vojno proti odločitvam ZN.

Nemčija in Poljska si raztrgata Litvo?

Pariz, 19. sept. b. V zvezi z včerajšnjimi vestmi »Information« o vojnih pripravah Nemčije na Vzhodnem Pruskem, prinašajo jutranji listi vesti iz Berlina, po katerih se že vodijo pogajanja med nemško in poljsko vlado v zadevi Litve. Danes je poljski minister Lipski zopet obiskal nemškega zunanega ministra von Neuratha, vsled česar se trdovratno vzdržujejo vesti, da gre za skupno rešitev in skupno akcijo Nemške in Poljske proti Litvi. Nemčija namerava zasesti Memel, Poljska pa vso ostalo Litvo. Trdi se, da je Nemčija glede tega stopila tudi v pogajanja z Anglijo in da je baje pri njej naletela na popolno razumevanje.

Romunsko posojilo v Franciji

Bukarešta, 19. sept. SE. Finančni minister je pred svojim odhodom v Ženevo izjavil časniki, da se želi v prvi vrsti sestati s francoskim ministrskim predsednikom Lavalom, s katerim hoče zaključiti že dolgoletna pogajanja za najetje francoskega posojila. Romunska vlada hoče najeti to posojilo za kritje velikih nabav pri francoski težki industriji, ker mora svojo vojsko modernizirati in njeno obrambno moč obnoviti. Antonescu je izjavil, da ne dvomi več v uspeh svojih pogajanj in da bo romunski vojski s pomočjo francoske vlade mogel oskrbeti obrambni material, ki ji je potreben.

Ob grobu Voje Marinkoviča

Danes pokopljejo v Belgradu velikega Jugoslovana. Tudi nasprotniki priznavajo Vojislavu Marinkoviču velike državniške vrline, ki jih le redko srečamo pri naših politikih in državnikih. Moč globokega uma, a obenem fine inteligence, je moral pač imeti smisel za širše gledanje na stvarnost in vprašanja, ki jih je postavljalo politično življenje. Takšen politik je imel smisel za pravi kompromis. Zato ga tudi srečamo v raznih koalicijskih vladah. V šestih kabineti je bil minister; navadno je stisnil listnice znanjih zadev.

Pod tega širokega in zjemajobega gledanja na politične razmere je bilo tudi njegovo naziranje o notranji ureditvi države. Ko je leta 1932, kot ministrski predsednik prevzel oblast, je hotel pogumno popustiti valetu, zavedajoč se, da se rudi prevelike napetosti lahko vsak hip podrgajo. On je bil prišast resničnih samouprav in moderne demokracije. Zadržal se je g. Marinkovič v kratkem času moral umakniti drugimi; verjetno je, da je za vrsto bolezni že tedaj tako zrahljala njegove telesne sile, da niso bile več kos prenapornemu delu. Ko bi bil Marinkovič tedaj vsaj deloma uspel, bi prišlo na ramedo današnje vlade marsikatero breme manj.

Marinkoviča sta odlikovali izredna priprostop in nepristriljenost v vedenju, lastnost, ki jo imajo navadno duhoviti ljudje. Rajni je bil izvrsten govornik. V skupščini je vse prisluhuilo, ko je on izpregovoril. Zunanji minister Vojislav Marinkovič je bil tudi izmed redkih govornikov, ki zbuja pozornost na svetovni tribuni, pred Zvezo narodov v Ženevi. Bil je prijeten in duhovit improvizator, a obenem stvaren. Koliko je delegatov, ki se upajo v Ženevi improvizirati svoje govore?

Ze po svoji naravi miren, se je odločil za politiko mira. Svojo zunanjo politiko je naslonil na

tri stebre: na Zvezo narodov, na prijateljstvo s Francijo in nedotakljivost pogojev. Vztrajno je iskal in utrjeval vezi s prijatelji in polprijatelji prenašal izživljanja nasprotnikov. Tako je po dolgem preinaganju nastopil čas, ki se je njegov naslednik, opet na ustvarjajočo silo velikega tvorca kralja Aleksandra, pričel svobodneje kretati nasproti vsem. Vojislav Marinkovič je bil nasprotnik težnje veseliti se nadoblasti na področju mednarodne politike, kakor jo je pozneje zasnoval g. Musolini v paktu štirih, in je odločno zagovarjal enakopravnost malih držav. Naj končno se omeimo, da se je v času, ko je prihajal k nam v Slovenijo na počitek, kaj rad zanimal za vsa naša vprašanja, med temi tudi za usodo bratov za meji.

Vlada je odločila, da pokojnika pokopljejo na državne stroške. Tako je država sveceno priznala njegove zasluge za domovino.

Mir njegovi duši!

Belgrad, 19. sept. m. Tekom današnjega dne so prihajale v stanovanju bivšega predsednika kr. vlade dr. Voje Marinkoviča ugledne osebnosti iz tujakinskega političnega gospodarskega in kulturnega življenja in so pokojniku gospe izražali svoje sožalje. Za pok. dr. Marinkovičem je med drugimi imel komemorativno sejo tudi upravni odbor belgradske borze ter razne druge gospodarske ustanove, v katerih je sodeloval pokojnik. Gospe Marinkovičevi so sredi in danes izrazili sožalje tudi vsi člani kr. vlade in zastopniki diplomatskega zbora. Pogreb pokojnega bo jutri dopoldne ob 10 in bo po sklepu ministrskega sveta izvršen na drž. stroške.

Velik ukaz o premestitvi okrajnih načelnikov

Belgrad, 19. sept. Z ukazom dne 26. julija je postavljen za banskega svetnika IV-1 varbarske banovine **Fodboj Franc**, do sedaj okrajni načelnik v Litiji; za banskega svetnika IV-1 drinske banovine v Sarajevu **Znidaršič Josip**, do sedaj okrajni načelnik za ljubljansko okoličino; za banskega svetnika IV-II pri kr. banski upravi v Ljubljani pa je imenovan dr. **Vidmar Ivan**, do sedaj okr. načelnik v Celju. Za okr. podnačelnika v V. skupini dubrovnškega srezu **Vovšek Fran**, do sedaj okr. načelnik v Crnomlju, in za političnega pravnega sekretarja v V. skupini pri kralji, banski upravi varbarske banovine v Skoplju dr. **Bratina Zvonko**, do sedaj okr. načelnik v Pljuju. Vsi po službeni potrebi.

Z ukazom z dne 9. septembra 1935 je imenovan za okr. načelnika v IV-1 crnomljskega okraja dr. **Kartin Herbert**, do sedaj okr. načelnik v Dolnji Lendavi; za okr. načelnika v IV-2 ljubuškega okraja **Levičnik Franc**, do sedaj okr. načelnik v Logatcu; za okr. načelnika v IV-2 prijedorskega okraja v Prijedoru dr. **Čuš Tine**, okrajni načelnik v Kriškem; za okr. načelnika kriškega okraja v Kriškem **Krajček Anton**, do sedaj okr. načelnik v Novem mestu; za okr. načelnika v V. skupini za novomeški okraj v Novem mestu **Maršić Franjo**, do sedaj okr. podnačelnik v Dubrovniku; za okr. načelnika v V. skupini litijskega okraja v Litiji dr. **Hacin Lovro**, do sedaj politični upravni sekretar pri kralji, banski upravi v Ljubljani; za okr. načelnika v V. skupini logaškega okraja v Logatcu **Bavdek Ivan**, dosedaj okrajni načelnik v Ljubuškem; za okr. načelnika v V. skupini celjskega okraja v Celju dr. **Zobec Ivan**, do sedaj okr. podnačelnik v Ljubljani; za okr. načelnika v V.

skupini za dolnolendavski okraj v Dol. Lendavi dr. **Bratina Franc**, dosedaj okr. podnačelnik v istem okraju v Dol. Lendavi; za okr. načelnika v V. skupini pljuškega okraja v Pljuju dr. **Vidić Janko**, do sedaj politični upravni sekretar pri kralji, banski upravi v Zagrebu; za okr. podnačelnika v V. skupini pri ljubljanskem okrajnem glavarstvu v Ljubljani **Požekaj Jakob**, do sedaj polit. upravni sekretar pri moravski banovini v Nišu; za polit. upravne sekretarja v V. skupini pri kralji, banski upravi v Banjaluki **Djurin Gjura**, do sedaj polit. upravni sekretar pri kralji, banski upravi v Ljubljani; za polit. upravne sekretarja pri kralji, banski upravi v Zagrebu **Labat Rudolf**, dosedaj polit. upravni sekretar pri kralji, banski upravi v Ljubljani; za okr. načelnika IV-2 za ljubljanski okraj v Ljubljani dr. **Hubad Josip**, do sedaj okr. načelnik v pok.; vsi po službeni potrebi.

Z ukazom z dne 31. avgusta t. l. je postavljen za okr. načelnika v IV. skupini za gračanski okraj dr. **Seneković Ivan**, do sedaj okr. načelnik v Mariboru — levi breg; za okr. načelnika IV-1 za rogatiški okraj **Makar Milan**, do sedaj okr. načelnik v Mariboru — desni breg; za okr. načelnika v Mariboru — levi breg se postavlja **Popović Peter**, do sedaj okr. načelnik v Novi Gradski; za okr. načelnika IV-2 v Mariboru — desni breg dr. **Šiška Janko**, do sedaj svetnik pri ministru za notranje zadeve v Belgradu; za okr. načelnika IV-2 vojniškega okraja dr. **Subaš Matej**, do sedaj okr. načelnik v Slov. Konjicah; za okr. načelnik konjiškega okraja v Slov. Konjicah **Malešić Matija**, do sedaj polit. upravni sekretar pri kralji, banski upravi v Banjaluki. Vsi po službeni potrebi.

Seja vlade

Belgrad, 19. sept. m. Danes popoldne od 5 do pol 7 je bila pod predsedstvom dr. Stojadinovića konferenca vlade, na kateri se je govorilo o raznih političnih vprašanjih ter o resornih zadevah.

Ban pri knezu-namestniku

Ljubljana, 19. sept. Ban dravske banovine dr. Marko Natlačen je bil danes dopoldne ob 11 v Bohinj sprejet v avdijenci pri Nj. Vis. knezu-namestniku Pavlu.

Madjarški vojaški ataše pride v Belgrad

Belgrad, 19. sept. SE. Kakor je svoje dni »Slovenec« poročal z Bleda, bo na podlagi sporazuma, doseženega na Bledu med ministrskim predsednikom dr. Stojadinovićem in madjarškim poslanikom von Altom, v najkrajšem času imenovan madjarški vojaški ataše v Belgradu. Madjarška vlada je na to mesto imenovala majorja barona Sasvaryja. Tudi jugoslovanska vlada bo imenovala svojega vojaškega odposlanca za Budimpešto.

Istovčasno je jugoslovanska vlada dala svoj pristavek k imenovanju polkovnika Du Faur-ja za novega vojaškega odposlanca nemške države v Belgradu. Jugoslovanski vojaški odposlanec v Berlinu bo tudi v najkrajšem času imenovan.

Dr. Spaljaković se vrnil domov

Belgrad, 19. sept. m. Včeraj popoldne je prišel z avtomobilom iz Pariza v Zemun naš bivši pariski poslanik Spaljaković. S svojo družino se je naselil v hotelu »Central«.

Nov upravnik Rog. Slatine

Z odlokom g. bana je imenovan vršilec dolžnosti upravnik zdravilišča Rogška Slatina Ivan Gračnar za upravnika pri istem zdravilišču.

Izvoz krme prepovedan

Belgrad, 19. sept. m. Kakor znano, radi velike suše, ki vlada v naši državi, primanjkuje povsod sena in krme za živino. Da bi se preprečilo dvigovanje cen za te predmete, ki so našem kmetu neobhodno potrebni in jih bo letos moral kupovati, je ministrski svet izdal uredbi z zakonsko močjo, da se začasno prepove vsak izvoz sena, detelje in druge krme iz naše države. Ministrski svet je to uredbi že podpisal ter bo prihodnji dni objavljena v »Složenih Novinah«.

Nemčija kupuje naše svinje

Belgrad, 19. sept. m. V najkrajšem času se bodo pričela pogajanja med našo državo in Nemčijo radi nakupa več 100.000 glav prašičev, ker bo Nemčija prisiljena v nastopni sezoni uvoziti okoli 300.000 glav prašičev.

Izjava finančnega ministra

k uredbi o znižanju plač državnih in samoupravnih uradnikov

Belgrad, 19. septembra. AA. V zvezi z uredbi o znižanju prejemkov državnih in samoupravnih uslužbencev je finančni minister g. Dušan Letica dal danes popolne zastopnikom listov to-le izjavo:

Malone vsi naši državni proračuni izdatkov so imeli zadnja leta to-le obliko: neizmerni osebni izdatki napram materialnim izdatkom. To je pojav, ki se javlja tudi v proračunu za leto 1935-36, ki ga je sedanja vlada podedovala od svojih predhodnic. Pri skupni vsoti 10 milijard 265.214.561 Din in 40 para izdatkov v proračunu za leto 1935-36 odpade na osebne izdatke okroglo 5200 milijonov, oziroma 51%, na materialne izdatke pa 5065 milijonov, oziroma 49%. Znesek osebnih izdatkov 5200 milijonov se deli takole:

1. plače okroglo 2600 milijonov;
2. osebne draginske doklade okroglo 1355 milijonov;
3. rodbinske draginske doklade 700 milijonov;
4. ostale posebne doklade (ministrstvo vojske, notranje politične in zunanje diplomatske službe, železniške službe, higijene in druge službe) okrog 155 milijonov;
5. izdatki za dnevočarje, kontraktualne in honorarne uslužbenke 255 milijonov.

Iz teh zneskov plačujejo kakih 210.000 državnih uslužbencev raznih skupin in kategorij, okrog 62.000 upokojencev in okrog 70.000 osebnih in rodbinskih invalidov, skupno kakih 350 tisoč oseb. Iz samoupravnih, banovinskih in občinskih proračunov plačujejo posebej dokaj veliko število samoupravnih uslužbencev in upokojencev.

Osebnih izdatki so ne samo nenormalni in v velikem razmerju napram materialnim, temveč tudi neprestano naraščajo. To dokazuje v zadostni meri gibanje teh izdatkov v zadnjih letih. Ta proračunska politika glede osebnih izdatkov prejšnjih let je naletela na »splošno kritiko, ki je v mnogem oziru popolnoma upravičena. Ker pomenijo osebni izdatki pravno obveznost države, ki je ni mogoče odlagati je morala država blagajna za kritje teh izdatkov vedno pravočasno razpolagati s potrebnimi sredstvi, da prevestveno krije osebne izdatke, tako da je morala omejiti pogostokrat mnoge in prav važne materialne izdatke.

Ta okolnost je ovirala delovanje države na zelo važnih gospodarskih in socialnih področjih.

Znižanje prejemkov samoupravnih in državnih uslužbencev, ki ga je kraljevska vlada sklenila na svoji zadnji seji, je korak, ki se je bilo zanj težko odločiti radi utisa v krogih istih, ki so neposredno prizadeti. Vendar pa ga je bilo treba sprejeti radi navedenih odnosov, ki so s svojimi posledicami delovali negativno na naše državne finance in narodno-gospodarske interese. Mislim, da ni potrebno navajati razlogov, ki izključujejo redukcijo osebnih izdatkov, z redukcijo števila državnih uslužbencev. V tem primeru bi s odstranitvijo enega izdatka drž. blagajne ustvarili še težje novo vprašanje. Zadoževanje, ki naj pokrije vse potrebne potrebe, je vprašanje, ki bi s svojimi posledicami rodilo neogibno negativne gospodarske rezultate. Osebnih izdatki po državnem proračunu so take potrebne potrebe v izredno težkih razmerah, pa take zadožive ni mogoče opravičevati. To pravilo velja za vsako gospodarstvo, torej tudi za državno gospodarstvo. Kdor bi delal obratno, bi grešil proti samemu sebi. Če pa gre za varstvo zaupanih interesov tretjih oseb in cele zajednice, tedaj nastaja tudi vprašanje odgovornosti.

Zadnja leta izkazuje naš državni proračun neprestane primanjkljaje, ki so jih izravnavali z zadolževanjem. Da bi preprečili primanjkljaje, so izdajali vse mogoče ukrepe, čisto tudi brez ozira na morebitne slabe posledice. Proračunski predlogi so izkazovali znatno znižanje dohodkov. Med izvršitvijo proračuna so bile izvršene redukcije odprtih dohodkov. Državne davke so bile znatno povečane in poostrene, ali pa se jih je zbiralo v državne blagajne, z ostrimi izvršilnimi ukrepi. Razen tega so posegli tudi k izrednim ukrepom za povečanje državnih dohodkov: kovanje denarja, ki je bilo izvršeno dvakrat zaporedoma.

Vlada g. dr. Stojadinovića si je postavila za nalogo, da obnovi in okrepi narodno gospodarstvo in da s tem vzporedno obnovi in ukrepi tudi državne finance. Sredstva, ki naj bi napravila red v državnih financah, je kazalo izbirati oprežno, da ne bi ovirala obnove narodnega gospodarstva, ki ga prišika še gospodarska stiska. Novo zvišanje še vedno nahaja pod udarci svetovne gospodarske stiske, kakor povečati vpliv sredstev v državno blagajno z izvajanjem eksekutivnih ukrepov, bi pomenilo delati iste napake, kakor so jih delali doslej in ki smo jih poznali po njihovih posledicah.

V skladu s postavljenimi nalogami obnove gospodarstva sil našega kmetovalca, ki predstavlja našo najširšo praktično gospodarsko moč, so v zadnjem času nadomestili prejšnje škodljive ukrepe z odloki gospodarske olajšave. V tej smeri se bo razvijalo tudi delo vlade g. dr. Stojadinovića. Z izvajanjem novih davčnih razbremenitev in davčnih reform se bo okrepilo davčno silo ljudstva in s tem tudi plačilno sposobnost državne blagajne.

V proračunu državnih izdatkov in dohodkov za leto 1934/35 so sprejeti dohodki v znesku, ki je v očitnem nasprotju z davčno plačilno močjo ljudstva glede na njegovo sedanje gospodarsko stanje. Radi tega se je znanjšal priliv blagajniških sredstev in je nastala razlika med faktičnimi proračunskimi dohodki in obveznostmi državne blagajne. Tu nastaja vprašanje: ali sme državna blagajna sprejemati obveznosti čez svoje plačilne sposobnosti? Kaj je moralno: sprejeti manjše obveznosti in jih točno izpolnjevati, ali pa obljubiti višje in jih ne izpolniti. V nekkih drugih državah so delali tudi to. V teh državah so ostajali drž. uslužbenci brez plače po več mesecev. Druge materialne obveznosti pa sploh niso likvidirali.

Naš narodni sloves in naš prirojeni ponos ne bi dopuščala, da bi ravnali podobno. Pojave take vrste je treba vedno pravočasno odstraniti. S sedanjim sklepom kraljeve vlade bo državna blagajna razbremenjena za 400 milijonov. Ta ukrep je bil potreben, da bo mogla točno izvršiti ostale svoje obveznosti. S tem razbremenitvijo mora soglašati vsak nesebični rodoljub, ki smatra dobrobit države in njenih financ za lastno dobrobit. Ne morem predpostaviti, da bi drugače mislila tudi naša inteligentna čita, naši državni in samoupravni uslužbenci in upokojenci. Prepričan sem, da ne bi dovolili, naj se radi ohraniti njihovih doseženih prejemkov udari na davčne enice in uvede nove davke, ki bi neizogibno preprečili njihov napredek. Prav tako bi odklanjali, da se državna blagajna še naprej zadolžuje in da se na ta način ogražajo njihovi prejemki. Prepričan sem, da bo to znižanje, ki ga zahtevajo fiskalni razlogi, ne-

koliko znižalo kupno moč državnih uslužbencev. Vendar sem pa obenem prepričan, da bodo to tem lažje prenesli, ker bo mogoče z varovanjem davčnih razredov pred težkimi davčnimi dvigoviti njihovo potrošno moč in s tem oživiti vse naše gospodarsko življenje. Z nadaljnjim dvigom davkov, ali z njihovim brezobzirnim pobiranjem pa bi dosegli nasprotno rezultate: oslabilen narodnega gospodarstva, slab priliv davčnih dohodkov, s tem poslabšanje plačilne sposobnosti državne blagajne kot vira sredstev za kritje potreb državnih uslužbencev. Razen tega vedo državni uslužbenci in upokojenci prav dobro, da zadolževanje državne blagajne radi kritja proračunskih osebnih izdatkov, ni noben produktivni izdelek.

Tako pa bo mogoče vlagati predumje v produktivne svrhe, kakršne so bila dosežana javna dela, ki bodo narodnemu gospodarstvu največje koristi.

Zato sem prepričan, da se bo te fiskalne ukrepe razumelo kot neobhodno potrebne v sedanjih razmerah in kot edino mogoče. Ti ukrepi so v neposredni zvezi z obnovo našega narodnega gospodarstva. Zdrave državne in samoupravne finance so samo tam, kjer je zdravo narodno gospodarstvo. Samo v solidnih državni in samoupravnih financah lahko imajo državni in samoupravni uslužbenci in upokojenci sigurnost za redno in točno prejemanje svojih prejemkov.

Kongres vojnih invalidov

Belgrad, 19. sept. m. Tekom današnjega dne so udeleženci mednarodnega kongresa vojnih invalidov obiskali vsa tuk. vojaška pokopališča ter položili vence na grobove padlih vojakov. Polaganju venec so prisostvovali tudi diplomatski zastopniki na našem dvoru. Popoldne so bili predstavniki mednarodne konference vojnih invalidov sprejeti pri predsedniku vlade dr. Milanu Stojadinoviću, nato pa pri vojnem ministru generalu Petru Živkoviću, ministru za socialno politiko Mirku Komnenoviću in slednjič pri belgradskem županu Iliću.

Teden dni mrtva v stanovanju

Danes proti večeru je prišla na obisk iz Avstrije k 38-letni Kristini Jeretin njena sestra. Ker se nihče ni oglašil v njenem stanovanju in po ponovni vrnitvi ni bilo ne duha ne sluha iz stanovanja, so poklicali ključavničarja, ter s silo vdrli v stanovanje. Nudil se jim je sirašen prizor. Na postelji je ležala mrtva 38-letna Jospina Jeretin, stanujoča v Smetanovi ul. 59. Komisija, ki je prišla na lice mesta, je ugotovila, da je preminula že najmanj teden dni mrtva ležati v stanovanju. Ugotovilo se je tudi, da se je zastrupila z octovo kislino. Vzrok dejanja ni znan, poslovično pisma ni zapustila.

25 milijonov za pasivne kraje

Belgrad, 19. septembra. m. Kakor smo že poročali, se je sinoči v finančnem odboru narodne skupščine vršil sestanek poslancev, članov vladne večine, na katerem so pretresali vprašanje prehrane pasivnih krajev. Na tem sestanku so govorili skoraj vsi navzočni poslanci, a na njihova izvajanja so odgovarjali prisotni člani kr. vlade. Proti koncu tega sestanka je povzelo besedo tudi minister za telesno vago in zastopnik ministra za socialno politiko g. Mirko Komnenović, ter je med drugim naglasil: »Mislim, da lahko rečem, da se je ogromna večina narodnih poslancev zedinila ter izrazila svoje zadovoljstvo radi znižanja cen prevoza za žito za 50%. Istotako bodo znižane tarife tudi za pšenico in za živinsko krmo, kar je napovedal že prometni minister dr. Mehmed Spaho. Kar se pa tiče same prehrane, je večina poslancev mišljenja, da se mora prehrana vezati z javnimi deli. Večina ni za to, da bi se žito dajalo brezplačno, temveč zahteva, da se ljudstvu da prilika, da nekaj zasluži in da mu je na ta način dana možnost življenja. Tu so bili izrečeni tudi očitki, da v kolikor ne bodo zadostovala javna dela, je treba novih kreditov za njihovo povečanje. Izražena je bila tudi pripomba, da bi bilo dobro, da bi se v posameznih krajih pričele graditi banovinske in občinske ceste. Kar se pa tiče preskrbe onih, ki niso sposobni, da sami zaslužijo in katerim bi bilo potrebno dati brezplačno hrano, se je poudarjalo, da vsota od 10 do 12 milijonov, ki jo je minister za socialno politiko zahteval od finančnega ministrstva, ne bo zadostovala ter da razdelitev tega kredita ni najenakomernije izvršena. Gledal in trdil se bom, da se bo ta kredit povečal na 25 milijonov ter bom pri razdelitvi tega kredita upošteval mnenja, ki so bila v tem pogledu podana na tem sestanku. Vi, gospodje, niste v vsem zadovoljni, je nadaljeval in zaključil svoja izvajanja minister Komnenović, ali tudi sama vlada ni bila doela zadovoljna, ker ni v stanu, kar je priznalo nekaj ga. narodnih poslancev, da bi v vsem v danem trenutku mogla zadovoljiti vse želje.

Osebnosti vesti

Belgrad, 19. sept. m. S kraljevim ukazom je napredoval v 6. pol. skupini Rudolf Horvat, učitelj v Škofji Loki.

Z ukazom dne 7. septembra je upokojen Puš Gustav, predstojnik mesine policije v Celju.

Smrt velikega francoskega diplomata

Pariz, 19. sept. AA. Danes je umrl bivši poslanik Jules Cambon. Jules Cambon se je rodil v Parizu leta 1845. Sodeloval je v vojni leta 1870-71. V kolonialni upravni službi je naglo napredoval za generalnega guvernerja Alžirja. S tega mesta je bil imenovan za francoskega poslanika v Madridu. V špansko-ameriški vojni leta 1898 ga je kraljica Marija Kristina kot regentinja pooblastila, naj posreduje med Španijo in Zedinjenimi državami radi mirovnih pogajanj. Leta 1910 je Jules Cambon postal francoski poslanik v Berlinu. Na tem mestu je leta 1911 vodil znana pogajanja z nemško vlado o ureditvi morskog vprašanja, ki je tega leta ogrožalo evropski mir. Pri teh pogajanjih je pokojni Cambon pokazal velike sposobnosti, pa tudi spretnosti, ker je moral svetovati svoji vladi, naj odstopi Nemčiji del Konga za nemški umik iz Maroka. V Berlinu je Jules Cambon ostal do izbruha svetovne vojne leta 1914. Med vojno je bil pokojni Cambon eden najuglednejših diplomatskih svetovalcev francoske vlade. V tej lastnosti je pospeševal soglasje med zaveznicami in pripravljaval mirovno konferenco.

Dunajska vremenska napoved: Vreme se bo poslabšalo, deževno.

Okrog Airike v nekdanjih nemških kolonijah

XVII.

Duala (Kamerun), 1. avgusta.

V dnu Guinejskega zaliva smo in plovemo že na jug, bolje na jugovzhod, mimo Nigrove delte. Pokrajina ima namreč ime po veliki zahodnoafriški reki Nigru, ki se pred izlivom razcepi v mnogo rokavov. Reka omogočuje promet do severne meje v francoske kolonije, posebno pa še v delti, ki je vsa nizka in močvirna, za Evropejca sedež malarije. Obal se ne vidi, že vsled tega ne, ker je oblačno; pravijo pa, da se ob ugodni svetlobi rjava Nigrova voda loči od modrikaste morske; kot sladka plava vrhu slane, ker je lažja. S sladko vodo smo se v Lagosu založili temeljito.

Niger izgovarjajo Angleži Najdzer, torej Nigéria = Najdžeria. Naj to nikogar ne moti; taka izgovorjava je popolnoma v smislu angleščine. Čudno se nam zdi, pa je povsem pravilno, če Anglež pravi: Jesus Christ = Džezus Kraisjt, Pontius Pilat = Pončes Pajlet (tudi pilotu pravijo »pajlet«), Joule = Džaval, Ocean = ovšen in podobno. V Londonu sem vprašal izobraženca, zakaj drugače boro kot pišajo, pa so se čudili: »Saj tako beremo, kakor pišemo.« Zakaj moje ime berejo »najfik«? Vprašam: »Zakaj ne berete k?« Odgovor: »K se pred n ne izgovarja.« — »Zakaj berete aj, ko je pisano i?« — »Znak i, ki je naglašen in zapira zlog, je aj.« — »Zakaj izgovarjate k kot k?« — »Končni, si je vendar k, to bi pa če morali vedeti.« Temeljito so mi dokazali, da boro natančno tako, kakor je pisano.

Kako se morejo otroci naučiti branja? V Londonu sem v ljudski šoli prisostvoval branju v 1. razredu. Bila je na vrsti beseda »cow« (izg. kav), kar pomeni kravo. Poleg besede stoji slika. Pa je učiteljica izpraševala otročiče, kaj je ta žival, kaj vedo o njej, in je kazala še stenske slike. Nato je opozorila na tiskani »cows«, večkrat ponovila »kav« (meni se je zdelo, da se spakuje), deca je ponavljala in se tako naučila, da se cow bere kav. — Prišel mi je na misel dogodek v slovenski ljudski šoli, ko je deček slovkoval f-i-ž-o-l, nato se nasmešnil in dejal: »To je pa »išek«! Pri nas se otroci uče abecedo, v Angliji pa »ebisi« (abc). Nikar ne prosim Angleža, da bi ti škrčeval besedo, ki je ne vidiš zapisane. Rekel ti bo n. pr.: »Dabl ju si,« piše se pri W. C. (watercloset, kamor človek pes hodi). Pri nas bi se ti vsakdo smejal, če bi koga vprašal, je li uredil »toilet«, v angleščini je to edino pravilno. Podobno tudi Rusi pišejo in izgovarjajo »bufet«.

Kogar ne zanima moderno jezikoslovje, naj ta dva odstavka preskoči.

Vozili smo se proti Kamerunu. Ves dan smo gledali, pa nič ugledali, ker je bilo oblačno, da še tropsko sonce ni moglo prodreti goste preproge. Skodral Ob vhodu v deželo stoji namreč nedaleč od morja 4070 m visoka Kamerunska gora, vsa obrastla, spodaj z velikim drevjem, proti vrhu pa z grmičevjem. Po pobočju se svetijo lepe vile. Vohče spada gora z okolico med najslavnejše kraje v Afriki. Pred njo ob morju leži pristanišče Viktorija.

Na deani se prikaže lepi, gorati španski otok Fernando Po. Najvišja gora je visoka 2850 m, baš toliko kot naš Triglav. Otok ni velik, petino nekdanje Kranjske, je pa krasen, ves porastel z bujnim južnim rastlinstvom. Španci ga uporabljajo kot letovišče. Na severu otoka leži glavno in največje mesto Santa Isabel z lepim naravnim pristaniščem. Kraj sam ne leži ob obrežju, ampak nekoliko višje; od morja kvišku vozi zobčasta železnica. Pa tudi pravo železnico nameravajo zgraditi krog in krog otoka (190 km); pričeli so jo že.

Vseh teh krasot, ne glede na slabo vreme, tudi zato nismo videli, ker smo — spali. Po prelivu, ki loči otok od celine, smo se vozili pozno ponoči, že proti jutru. Nato je parnik zavil v dolg zaliv, na koncu katerega je zgrajeno najvažnejše kamerunsko pristanišče Duala, 50 km od pravega morja. Ko se je zdanilo, so Adolfa Woermanna z močnimi vrvmi privezali na obrežje.

Kamerun, kakor znano, je bila pred vojno nemška kolonija; 1884 so bili Nemci na obrežju razvili zastavo, nato pa prodirali dalje in dalje. Dežela je bila težko dostopna; zamorski rodovi so se upirali. Dolgo je trajalo, da se je pričelo z nasadi in obdelovanjem zemlje. Duala so si pridobili kot glavno luko. Posebno mnogo so pridobivali kavčuka. Zgradili so šole za črnce, so mladino vzgajali za bodoče uradnike in uslužbence, vzbujali učence predvsem v nemščini. Veselili so se, da bo Kamerun nekdanji cvetoča kolonija. Država je dajala bogate podpore. Svetovna vojna je lepe sanje uničila. Upirala se je mala posadka do skrajnosti. Francoske čete s kopnega in angleška mornarica z morja so zasedle Dualo, nemška posadka pa se je silni premoci umaknila v Špansko Guinejo. Razdelili so deželo tako, da so Angleži dobili majhen košček ob Nigeriji s Kamerunsko goro in pristaniščem Viktorija, vse drugo so prevzeli »v upravo« Francozi. Naj taka delitev Toga

in Kameruna nikogar ne moti. V nadomestilo so namreč Angleži, narod trgovcev, sprejeli v upravo vso Južnozahodno in še vso Vzhodno Afriko, pokrajine, ki štirikrat odtehtajo Togo in Kamerun.

Započeto delo nadaljujejo Francozi. Pristanišče v Duali so razširili in izpopolnili, saj je v Kamerunu to njih edina luka, ki je tudi po železnici zvezana z zaledjem. Razumem, da se bodo krčevito branili, če bi kdaj Nemci to kolonijo želeli nazaj.

Zjutraj torej, ko so nas privezali, smo prilezli na krov. Kakšno razočaranje! Mesto tropske vročine — mraz, mesto žarečega sonca — črni oblaki in dež. Ob Guinejskem zalivu gospodari namreč v juliju in avgustu »mala deževna doba«, ki se javlja v oblačnosti in pogostih nalivih. Sicer je pa kamerunski zaliv znan kot zelo vlažen. Pod Kamerunsko goro pada v gotovih krajih na leto 10 m dežja, medtem ko pada v Ljubljani poldrugi meter in je že to znatna množina. Nam na čast pa je v Duali deževalo ves čas brez prestanka. Dežnik v roke in čelado na glavo! To pokrivalo nas varuje pred soncem in pred dežjem. Parnik je pričel razkladati, leno in počasi, pa je kmalu ustavil obrat; v svojo deželo Francozi sami uvažajo blago.

V pristanišču samem so le velike hiše paroplovnih družb in trgovskih podjetij z malenkostnimi skladišči; večina blaga gre na železnico. »Amfiteatralnih« mest v Afriki ni; saj je obrežje navadno nizko. V Duali je breg 10 m visok, ravno toliko, da ne vem, v katero stran leži mesto. Kar na srečo jo uberem po glavni cesti in v par minutah dospem do velikega in edinega tržišča. Naj približam takoj, da so črnci v Duali prav dostojni ljudje, za afriške razmere čedno napravljeni in nič vsiljivi. Tudi na trgu ni onega vpitja, kot smo ga bili vajeni doslej. Skoraj bi rekli; ti zamorci so »civilizirani«. Marsikdo pozdravi, in če potrebuješ pojasnila, ti rad postreže, navadno v francosčini. Starejši rod pa pozdravlja nemški: »Guten Tag!« ker ve, da je A. W. nemška ladja. Potniki so pripovedovali, da so dobili zamorce, ki so brezhibno govorili nemški; bili so najbrž svojčas uslužbenci v kakem podjetju, ko so še Nemci gospodarili v Kamerunu; obenem se vidi, kakšna je bila šola, ki je med črnci dosegla take uspehe.

»Tržišče« si pa ne sme predstavljati kot trg med hišami, na njem pa znano kričanje. Popolnoma drugače je v Duali. Kje je še »mesto«! Predno zavijem po tem ali onem klancu navzgor, je obširen prostor, kamor so zgradili več tržnic; eno zidano, s stenami in streho; poleg nje pa druge, s streho pač, pa brez stene, samo na stebrih, tako da so na vse strani odprte. Tu notri se po oddelkih prodajajo živila, pa tudi obleka in vse drugo. Po mestu ni trgovin za domačine. V nekaterih tržnicah so tudi delavnice rokodelcev. Kar smo drugod videli po ulicah zamorskega mesta, je v Duali zbrano v tem kraju. Čudno mirno je tod. In nihče se ne vsiljuje, nihče ne norčuje.

Odtod zagledam vrh klanecv mogočno cerkev z dvema zvonikoma, večinoma bele barve, kakor bi bilo iz marmorja. Hajdi gori! Zopet razočaranje; cerkev še ni dograjena, zunaj pač, znotraj pa so sami odri. In tisti marmor se v bližini spremeni v belež. Lepa bo, lepa, veličastna za ta kraj, toda kdaj šele? Poleg nove stoji dosedanja preprosta, pa znotraj lepo okrašena. Da ne manjka sv. Terezike, se razume; v kateri francoski cerkvi je pa ni? Začudil sem se, da sem ob pozni 10. uri videl v njej še toliko črnih vernikov, ki kleče, molijo rožni venec ali pa so nekam zamisljeni. Uganko mi reši pater, ki pred oltarjem sedi in spoveduje. Drug za drugim poklekajo pred njim črnci in črnce. Ko sem popoldne zopet stopil v cerkev, je bilo naroda še več in patrov tudi. Saj res, prvi petek je in drugi dan porciunkula. Vest me je zbodla; stopil sem tudi v vrsto, ali bolje, črnci so mi dali prednost.

V Kamerunu delujejo oo. Družbe sv. Duha. Stolnice pa v Duali ni, ker ni škofija tu ampak v notranjosti dežele, tam, kjer je sedež vlade. Zgradili pa so tod justično palačo, trgovsko zbornico, glavno carinarno, mestno hišo, bolnišnico, in to vse v onem »evropskem« delu, kjer je tudi javni park in razgledišče proti morju, odkoder se ob jasnem vremenu krasno vidi Kamerunska gora in Fernando Po. Tega razgleda ne bom natančneje opisoval, da ne bom podoben onemu romarju, ki je pravil, kako lep razgled je s Pic de Jer na Pireneje, na Lurd in še daleč naprej, sam pa ni bil gori.

Duala je razmetano mesto. Tu je prvi evropski del; četrť ure proč je drugi s cerkvijo, pokopališčem in še nekaterimi stavbami; še deset minut po cesti je tretji z bankami in trgovinami. Vmes pa je kolodvor, železna tvornica in vse polno drevoredov. Kje pa je zamorski del? Saj šteje Duala 25.000 črncev, toda manj kot 2000 belecev. Treba je iti še dalje, od vode proč; saj je cest v izobilju. Same palme vidiš, cel gozd jih je, umetno zasajenih v primernih razdaljah. In v tem gozdu je nebroj hišic; zamorsko mesto. Pritlične seveda,

svoje moči s tem lesenim orjakom. Mlinov na veter je na Poljskem mnogo, nad morjem več, kakor v ostali ravnini.

SOCIALEN IZLET NA BALTIŠKO MORJE.

Kaj pomeni beseda »socialen«, vam je razložil že Milčinski. Zakaj je bil ta izlet socialen, naj vam povem jaz.

Štirinajst zlotov in 70 poljskih grošev res ni veliko. In za ta denar se z izletniškim vlakom pelješ iz Varšave v Gdinijs, si tam z motornim čolnom ogledaš luko, prepišiš v Emigrantskem hotelu, greš drug dan s parnikom na Hel, seveda tudi nazaj in z vlakom zopet v Varšavo.

V »Orbisu«, to je poljski »sputnik« smo kupovali vozne listke. Vsak listek ima številko, ki je obenem številka tvojega sedeža v vlaku. Trije Slovenci smo jih kupili zapored. Kako se je zbrala ostala družina našega oddelka, je odločil čisti hazard. Zato smo bili kaj pestri in veseli in res pravi »narod«, kakor se izraža naš jug.

Iz gdanskega kolodvora v Varšavi, na petek večer je bil določen odhod. V oddelku smo bili prvi mi Kranjci, ker smo s tem dedno obremenjeni. Gledali smo skozi okno, ko ga nam 'bo iz svojega roga iztresla Fortuna v naš oddetek.

Nasprotni nas sta se vsedli dve mojkrici. Za Jožico Singer in Angelico Pfaff smo ju poimenovali. Prva je imela umetne plave lase, očala in Batove »trempke«, druga mil pogled, ribja usteca in rdeče lakirane nohte. S seboj sta imeli dva velika kovčka in pa drobnega, shujšanega študentka. Zraven nas je bila sloka dama s črno ovbrzo na desnem očesu, njen kavalir je bil moč v usnjemem suknjicu. V sosednjem predelu so bile tri starejše gospe z obilnimi zavoji zlahne hranilne vsebine in pa »kurčaki«. Zakaj »kurčaki« in kdo je to bil, naj bravci potrpje. V njem bodo spoznali največjega pošteniaka vseh časov. Lotimo se ga. »Kurčak« se pravi po poljsko piščanec, bodisi se takoj ali že ocvrt. Ampak naš kurčak je bil profesor filozofije, že »starejši gospod«, zmrsenih las, hitrih levih brčic

40 letnico učiteljske mature

so v Ljubnem na Gorenjskem obhajali tile gospodje (od leve na desno stoji): Franc Zupančič, Rudolf Zore, Ferdinand Reiningar, Robert Plavšak, Matej Jug, Od leve na desno sedi: Kvirin Pertl, Konrad Berle, Edvard Markošek, Karel Miklič, Jože Trater.

Katoličani in film

Na polju kinematografije so brezdvoma najbolj agilni belgijski katoličani. Njihov Centre Catholique d'Action Cinematographique ima precej uspehov. Ko je zboroval zadnji mednarodni katoliški kongres v Belgiji, so zastopniki katoličanov z veseljem pozdravili novo gibanje katoliških krogov na polju filmskega vprašanja. Ena misel se je predvsem povdarjala, da so katoličani prepozno sprejeli to velesilo, katere v današnjih dneh pretresa svet, ga obvlada, toda žalilob na principih, ki so nasprotni božjemu poslanstvu. Jasno dejstvo je, da tu ne pomaga veliko govoriti in veliko tožiti temveč z energično roko začeti s pozitivnim ustvarjanjem.

Preveč dobro vemo, kako neizmerno težko je nam katoličanom uveljaviti vpliv nad filmsko industrijo. Končno se je moralo maščevati, da smo pustili to cvetko, ki raste že nad 30 let, na prosvetnem polju neopazeno in nekulturno. Tako stojimo danes pred zapovedjo posvetiti vse sile tej panogi in podati roko katoličanom vseh pokrajin, da rešimo kar se rešiti da. Pri nas je filmska produkcija v povojih. Bore malo filmov je zraslo na naših tleh, zato smo odvisni od finančno močnejših držav. Šele v filmu je človek dobil možnost, da govori sočloveku brez ozira na to, kake barve je, kateremu narodu pripada, ki je tekla njegova zibelka in kakšna je njegova govorica. Lahko trdimo, da je govorica filma najbolj človeška, t. j. govor slike, katere ne more tudi zvočni film povsem tajati. Le na ta način je mogoče, da je film postal tako internacionalen, tako čustveno človeški, da ga pri njegovem pohodu skozi kontinente, države in mesta ne more nihče ovirati. Svet za njega ni prevelik, kajti on govori človeško. Dejstvo je, da je prvovrsten film povsod dobrodošel brez ozira na to, ali je njegovec ali Rus ali Amerikane.

To so nekatere misli, ki so izpodbudile odločilne kroge v katoliški Cerkvi, da so začeli povsem drugače soditi o tej velesili. Ni možno več prezreti te govoreče sile, ki govori z vsem narodom sveta. Nauk evangelija mora priti tukaj do veljave. Les

večinoma iz bičevja. V tla so zabili mnogo drogovi; vse so na goste prepleli z bičevjem, streho pa napravili iz slame. Tla so pokrita s slamnatimi preprogami. Vse pohištvo je revno. Čudno: domače živali, krave, konja, ovce, koze ne vidim nikjer, še psa ni videti ne slišati, le kaka mačka se plazi krog vogla. Zračna bivališča in še med palmami! Cesta ni asfaltirana, zato se je omeščala in luže stoje daleč na okrog.

Še tale dogodek. Dve deklici vodita dveletnega brata, ki poskuša prve korake med svet. Kako se odraža pri zamorskih otrokih očesna belina! Vse drugače kot pri naših, ker je pač nasprotje med belo in črno barvo bolj izrazito. To dete se nenehkrat ustavi in plašno gleda — vame. Nasmejem se mu in se hočem dobrihati. Dete pa skremži obraz in šine v jok; ni vajeno belega človeka. Mislimo si nasprotni slučaj. Črn zamorec se spreha po naši vasi. Dveleten otrok ga zagleda. Zbežal bo od strahu; če pa ne more, bo jokal in kričal.

Če človek piše, ne »na licu mesta«, ampak »na kraju samem«, mu tvarina raste kot gobe po dežju.

Etudes je v svoji številki od 5. sept. 1933. priobčila 10 letno bilanco radija. Kdo pa upa objaviti bilanco 30 letnega filma. Ti moderni nositelji idej so daleč prekosili radio in časopisje, daleko nadkriljuje film knjigo. Le kino more prekoračiti meje držav, ne da bi si nadel nove jezikovne obleke.

Temeljno vprašanje je produkcija. Kakor hitro bodo katoličani imeli vpliva, da se bodo predvajali moralni brezhibni filmi in versko neoporečni, je glavno vprašanje rešeno. Pogoji pa je, da bo njihov pohod uspešen, da so v tehničnem oziru na višku. Zato pač moramo pozdraviti katoliško filmsko organizacijo v Belgiji, ki si je postavila za svojo življensko nalogo dobiti vpliv na filmsko produkcijo in to po vseh deželah v industrijskem in kulturnem oziru.

Tudi za nas Jugoslovane in katoličane je to vprašanje prav tako važno. Pomislimo le, da je pri nas 336 kino podjetij s 246 zvočnimi aparaturnami. Samo naša banovina ima 43 kino gladišče, v katerih je nad 10.000 sedežev. Zal, da je dobrih filmov pri nas razmeroma malo. Zlasti pa smo v Ljubljani v tem oziru na zadnjem mestu. V naši državi je bilo izdelanih v preteklem letu 107 filmov, dočim smo jih iz tujine dobili 639. Ameriški film ima pri nas prvenstvo skoro 60%, temu sledi nemški, nato šele jugoslovanski, ruski, češki in francoski. Amerikanci so predvsem trgovci in to se pozna tudi njihovemu filmu, zato so redki ameriški filmi vzgojni in neoporečni. Ni čuda, da je v Ameriki katoliška akcija takemu filmu napovedala hud boj. Kadar bodo gledalci prešinjeni pravega duha, takrat bo tudi pri nas odprta pot boljšemu filmu.

Odtrgana skala poškovala delavca

Rudeče, 18. sept.

Kakor je »Slovenec« dne 17. t. m. že na kratko poročal, se je zgodila pretekli terek v velikem kamnolomu tukajšnjih tovarne papirja »Bratje Piatnik« na Njivicah pri Radečah, huda nesreča. Iz neznanega vzroka se je okoli 11 dopoldne odtrgala velika skala v velikosti nad 3 m³ in podsula pod skalo zaposlenega delavca Kneza Martina iz Zlebnika, ki je tolkel gramoz. Skala, ki se je odtrgala, je z močnim hruščem podsula vestnega delavca, ki ni imel časa umakniti se. Ob groznem kriku je oblašal nezavesten pod skalo in gramozom, od koder so ga komaj rešili. Skala mu je razmesarila in zlomila levo nogo, mu zmečkala desno roko, ter mu zadala več drugih težjih zunanjih in notranjih poškodb. Prepeljan je bil takoj k tukajšnjemu banovinskemu zdravniku g. dr. Matku, ki mu je nudil prvo pomoč in ga poslal ljubljanski bolnišnici v nadaljnje zdravljenje. Poleg Kneza je bil istočasno poškodovan tudi delavec Trbežnik Rudolf, ki je stal na lestvi. Leteča skala ga je vrgla z lestve, da je padel v nasprotno smer in ga skala ni mogla poduti. Zdravi se v oskrbi domačega zdravnika g. dr. Matka.

GDINJA.

Semkaj smo prišli ob šestih zjutraj. Baltik je sijal v platinastem lesku. Zelo svež veter nas je docela predrnil.

Gdinja je ponos vse Poljske in vsakega Poljaka. Tam, kjer je bilo pred desetimi leti le skromno ribiško naselje, uspeva danes krasno, popolnoma moderno obmorsko mesto, v katerem 70.000 prebivalcev ne pozna brezposelnosti. Luka ima danes skoro 10 milijonov ton letnega prometa. Gdinja je zahtevala ogromnih denarnih žrtve, že samo kolodvor, pošta, banke, hoteli in mornariške šole, vse novo in prvovrstno je veljalo bajne vsote, kaj šele ogromna luka, ki je z vsemi dvigali, nakladali, bazeni, pomoli in branilci valov čudo nove tehnike.

Povsodi vidiš silen vzgon in »ruch«, žalilob se pa ne moreš otresti občutka, da je vse to nekam umetno.

Propaganda za »poljsko morje« je v vsej državi ogromna. Povsodi so letaki, ki vabijo na pristop v »Ligo moršho in kolonijalno«, na vplačevanje v fond za vojne ladje, v ta in oni sklad, namenjen povzdigu poljske plovbe. »Posetite poljsko morje«, »prebajte počitnice nad poljskim morjem«, »napravite izlet na Baltik« kličejo letaki na vsakem kiosku. In ne zaman. Ogromne skupine ljudi prihajajo iz vse Poljske. Ko smo bili mi v Gdinijs, so prišle tri velike »svičečke«, kakor pravijo izletom, v vsaki po več kakor pet sto ljudi. In drugega dne ravno tako, kakor naslednjega.

Kam z vsemi temi izletniki? Nekoliko ven iz mesta so zgradili »Hotel Emigracinski«. To je skupina trinadstropnih stavb: V eni je velika kuhinja z jedilnicami, druge hiše so namenjene prenočiščem. V vsaki je več obširnih dvoran, s posteljami v dve nadstropji. Zelo po vojaško je in ima viden pravega azila. Tudi prijazni so tako, kakor v azijskih, saj smo bili najcenejša »svičečka«.

Nekateri so bili od vojnje tako zbiti, da so se takoj slekli in zaspali. Mi pa smo šli v pristanišče, kjer je bil ogled luke z motornim čolnom,

Marij Avčin:

Nekaj slik iz Poljske

(Nadaljevanje)

MLIN NA VETER.

Že zopet sem vodil svojo malo jadrnico po Vishi. To pot sem razgledoval levi breg. Veter je bil slab, zato sem potegnil ladjico na suho in šel peš po bregu. V daljavi, na napihani peekasti vzpetini, nekoliko oddaljen od malega naselja se je vrtel mlin na veter.

Se kot otrok, ko sem s staro kuharico prebiral za otroke prirejenega Don Quichotta, sem si zaželel biti enkrat prav blizu takega mlina. Ta otroškost se je povrnila v me in stekel sem po peekastem bregu.

Ste že stali pri mlinu na veter, ko so se vrtela njegova mogočna krila? Vlegel sem se pod vrtnice se peroti in opazoval. Na vid sem si vzel eno krilnico. Večala se je in merila proti moji glavi, zasikala je in odbržela, se manjšala, dosegla vrh, zablestela v solncu, upognila se pod vetrom in zopet padla in s tem dala svojo energijo v vrtnice se skupnost.

Mleli so s polnim vetrom, vse predalčje v krilnicah so izpolnili z blagom ali tenkimi deskami. In kakšen ropot je v samem mlinu! Pri naših mlinih se trušč kolešja in šumenja vode nekako dušita med seboj, tu pa mehanizem razsaja avobodno in vsa lesena zgradba poskakuje pod motnimi udarci težkih stop.

Skozi malo okno se prižiga in ugaša poševno solnce, ki mu bežeče krilnice zdaj dovoljujejo, zdaj kratke vstop v kraljestvo lesenih koles, vrtečih se tramov in osi, nerodnih stop in prijetnega duha po moki in milih.

Ob takem mlinu bi popolnoma razumeli Don Quichotta, da ga je imel za pošast, da ga je napadel in se boril z njim. Tudi mene je imelo, da bi se vozil na krilih, jih ustavil, pogljal v nasprotno smer ali na kakšenkoli način omeril

Dela v Ljubljani

Ljubljana, 18. septembra.

Betoniranje dna v strugi Ljubljane sicer nekoliko bolj počasi napreduje kakor doslej, saj nagaja dež, na drugi strani pa je sedaj odvoz peska in gruča iz struge bolj neroden. Strugo poglabljajo sedaj že v neposredni bližini zatvornice v Trnovem in s kupom naložene vozičke spravljajo iz struge po posebnem dvigalu, kar gre seveda bolj počasi. Struga je betonirana že do polovice med šentjakobskim mostom in zatvornico v Trnovem. Izkopati bodo morali do zatvornice še približno 2000 kubičnih metrov peska in gramoza in zabetonirati strugo v dolžini 90 metrov. Ta dela bodo dokončali, če ne dobimo kakšne prav hude jesenske povodnji, v 14 dnevih.

Podjetje Dukič bo seveda z delom nadaljevalo in bo takoj nato prelozilo zatvornico v Trnovem na že betonirane temelje za novo zatvornico na »Spici«. Na ta način bo struga Ljubljane, ki gre skozi mesto, zaprta že na »Spici«. Struga bo izveženi dotoka Gradašice ostala suha in tako bo mogoče betonirati dno tudi še naprej mimo izliva Gradašice. Strugo bodo betonirali nekako do višine transformatorja, ki stoji v bližini mosta čez Gradašico. Gradašica sama bo precej ovirala betoniranje. Zato bodo betonirali najprej eno polovico, pri tem pa napeljali Gradašico po koritu na drugi strani tako, da bo tekla v že dodelano strugo. Ko bo prva polovica zgrajena, bodo napeljali zopet po koritu Gradašico po prvi betonirani polovici in se lotili gornje polovice. V tem odseku bo prav gotovo delo radi ovir, ki jih bo povzročala Gradašica, še najbolj zamudno. Vendar upajo, da bodo do konca novembra vsa ta beton-

ska dela končana. V zadnjem delu struge, ki leži nasproti Gradašice, bodo morali izkopati 6000 kubičnih metrov gramoza in peska in podaljšati obrežne zidove, ki segajo doslej le do stare lesene zatvornice v Trnovem. Na levem bregu so že sicer dokončali obrežni zid, ki sega do izliva Gradašice. Ta most bodo zgradili seveda šele takrat, kadar bodo regulacijska dela ob Ljubljani končana in bo že mogoče preložiti cesto v smer novega mostu.

Od Gradašice naprej do »Spice« bodo strugo po dnu samo tlakovali, nabrežine pa obložili z obdelanim kamenjem, podobno, kakor je to že narejeno v strugi od stare cukrarnice, naprej. Z sedaj urejajo dovozno in odvozno cesto za novi Trnovski pristan, ki bo segal do pruskega mostu. Iz struge bodo v tem delu morali izkopati velikansko množino peska, namreč 50.000 kubičnih metrov. Za tlakovanje dna, ki bo debelo 20 cm in nabrežin, ki bodo obložena s povprečno 25 centimetarskimi kamni, pa bodo porabili ogromne množine kamenja, ki ga bodo dovajali kar po Ljubljani iz kamnolomov Podpečjo. Da Gradašica, ki bo med temi deli že tekla po betonirani strugi skozi Ljubljano, ne bo ovirala tlakovanja, bodo ob koncu betonskega dna napravili primerno visoko zagatno steno, ki ne bo dopustila, da bi se voda Gradašice ob nalivih izlivala v gornji izsušeni del struge. S tlakovanjem ne mislijo čakati na pomlad, temveč bodo tlakovali kar v zimskem času, če ne bo zapadel velik sneg. Tlakovanju namreč sneg in mraz ne škodujeta nič, betonska dela pa bodo gotovo pravočasno dokončana. Vse toorej kaže, da bomo drugo leto imeli že popolnoma urejeno strugo Ljubljane.

Mariborske vesti:

Letošnji dohodki Mariborčanov

Maribor, 19. septembra.

Na mestnem načelnstvu so danes razgrnili seznam davčnih osnov za področje davčnega urada Maribor mesto. Ze na vse zgodaj so začeli prihajati v vložisce mestnega načelnstva ljudje najraznovrstnejših poklicev. Poleg industrijalca si videl trgovca in dimnikarja, poleg zdravnika odveta in tako dalje. Letos je mestno načelnstvo oskrbelo primerno število tipkanih seznamov, tako da je lahko vsak kmalu doznal to, kar ga je najbolj zanimalo: kako ceni davčna uprava njegov čisti dohodek v tekočem letu, na podlagi katerega mu bo za prihodnje leto odmerila davke. Ker smo pri žepu vsi brez razlike stanu enako občutljivi, je razumljivo veliko zanimanje, ki ga kažejo Mariborčani za te seznane. Pa so res zanimivi, kar nam kažejo kljub mnogim nepravilnim in naravnost krivičnim odmeram vendarle nekak prerez dohodkov mariborskega poslovnega sveta.

Seznam vsebuje letos 1540 obvezancev. Po vrsti so našteje vse gospodarske panoge, ki obsegajo najraznovrstnejše in deloma prav čudne poklice, katerih obstoj v Mariboru doznavamo šele na podlagi takšnega elaborata mariborske davkarje. Vsakega obiskovalca zanimajo najprej najvišje številke, ki so v seznamu čisto zadaj, tam, kjer se nahaja tekstilna industrija. Te so res visoke: 5.400.000 Din

čistega dohodka prisoja davčna uprava največjemu mariborskemu tekstilnemu podjetju. Drugo je potem ocenjeno s 4.504.000, tretje z 1.992.000, sledi 1.401.904, nato 1.360.000 Din. To so milijonske številke, ostale pa so precej pod milijonom. Dve tekstilni tovarni imata še 823.000 in 818.000 Din, vsa ostala industrija pa je ocenjena dolaj manj. Med veletrgovinami znaša najvišja ocena 307.000 med trgovinami na drobno pa za dve podjetji istega lastnika 325.000 Din. Zanimive so ocene dohodkov drugih poklicev: advokati največ 120.000, povprečno 50.000, najmanj 5000 Din, zdravniki največ 70.000, povprečno 20.000, zobozdravniki 30.000, dimnikarji 20.000, fotografji 10.000, slikarji 10.000, mesarji in peki 15.000 (največja ocena za mesarja 120.000, za peka 130.000), brivci 7000, čevljarji in šivilje 4000, krojači in urarji 7000, sedlarji, mizarji in učitelji glasbe 5000, babice 2500, kovači in kotlarji 8000, prevozniki 10.000, brodarji 24.000, gostilničarji 12.000 (največ 90.000; zanimivo, da so najvišje ocenjeni zakotni dalmatinski vinočiči), kavarnarji od 8000 do 76.000, kinopodjetja 70.000, lekarne 60.000 itd.

Povprečno se ugotavlja, da se letošnje ocene nekaj nižje od lanskih, je pa tudi veliko dasprotnih slučajev. Svojo besedo bo seveda imela še davčna komisija.

□ **Smrt blage gospe.** Na zagrebški kliniki je izdihnila svojo blago dušo gospa Marija Inkret, trgovka in posestnica v Krčevini pri Mariboru. Pokojnica je bila vseobče spoštovana in priljubljena, znana po svoji darežljivosti in srčni dobroti. Dosegla je starost 72 let. Truplo bo prepeljano v Maribor ter se vrši pogreb v soboto ob pol 16. iz mestne mrtvašnice na pokopališče. Sveti naj blagi rajnici večna luč, žalujočim, posebej še njenemu g. sooprogu naše iskreno in globoko sožalje.

□ **V zadnjem trenutku rešen.** Na Hitlerjevi njivi pri Marenbergu je delala Julijana Grom. Pri sebi je imela svojega 2 letnega sinčka. Otrok se je odstranil od matere, prišel na Hitlerjevo dvorišče ter padel čez 2 metra globoko jarno, polno gnojnice. Smrti vzkrik otroka so k sreči slišali nekateri ljudje ter so ga še v zadnjem hipu oteli gotove smrti.

□ **AvtoBUS in osebni avto v jarku.** Na cesti med Mariborom in Čmurekom se je dogodila v gosti jutranji megli lučka nesreča, ki pa ni zahtevala človeških žrtev. Srečala sta se čmureški avtoBUS in neki osebni avtomobil ter se zaradi megle šele v zadnjem hipu opazila. Oba šoferja sta tako naglo krenila vsak na drugo stran ceste, da sta se obe vozili, avtoBUS in osebni avto, prevrnila v jarek.

□ **Kapelica sv. Antona** pod Sv. Bolfenkorn nad Mariborom se bo blagoslovila v nedeljo 22. septembra ob 10. dopoldne. Pri kapelici bo najprej sv. maša na prostem, potem pa slovesna blagoslovitev. Častilci in častilke sv. Antona Padovanskega so vljudno vabljeni. Sv. Bolfenk se je za goste dostojno pripravil.

□ **Razgledni stolp pri Sv. Pankraciju** dogotovljen. Za korzsko pogorje bo prihodnja nedelja slavnostno praznihi. Dogotovljen je razgledni stolp pri Sv. Pankraciju, ki so ga zgradili vrli domačini z velikimi žrtvami ter podporo Mariborčanov in v nedeljo bo slovesna blagoslovitev. Ob 10. uri bo sv. maša, po sv. opravilu pa blagoslovitev, ogled stolpa, nato pa sledi prosta planinska zabava. Dostop k Sv. Pankraciju je v treh urah s postaje Ribnica - Brezno.

□ **Kdaj se bodo po popravile ceste?** Stevilne ceste v Magdalenskem predmestju so že tako izvožene in izorane, da so potrebne nujne popravila. Predvsem je to Frankopanska cesta, ki jo najbolj uporabljajo mestni avtoBUSi. Občina ima temeljito obnovo nekaterih cest že v načrtu, odlašala pa se je, dokler se ne prične s kopa-njem temeljev za nova šolska poslopja v magdalenskem delu mesta. Gramoz, ki bi se izkopal iz temeljev, naj bi se navažal na ceste, ki bi se na ta način skoro zastojni nasule in uredile. Še pred zimo bi imeli tako celo vrsto cest popravljenih. Sedaj pa je prišlo neandoma od občine

navodilo, da se mora izkopani gramoz odvažati drugam, ceste pa bodo gotovo še letos zaman čakale na popravilo.

□ **Vodovod pušča.** Na Kralja Petra trgu je počila vodovodna cev ter začela puščati na več krajih. Iskanje poškodb je zelo zamudno delo, ker leži cev precej globoko v zemlji.

□ **Občinskega svetnika niso nastavili.** Pozornost je vzbudilo naše včerajšnje poročilo, da se namerava sprejeti v občinsko službo aktiven državni nastavljenec in aktiven občinski svetnik. Oporočilo je imelo uspeh, ker je ravnateljstvo MP sklenilo, da zavrne nastavitve, katero je sklenil upravni odbor Mestnih podjetij.

□ **782 vojakov se je naučilo pisati in brati.** Od 31. maja do zaključnega izpita se je vršil v mariborskih vojaških alfabetski tečaj, katerega je poselelo 782 vojakov. Poučevalo se je skupno v 11 oddelkih in sicer so bili v 32. art. polku 3 oddelki z 210 »slušatelji«, v 45. peh. polku pa 8 oddelkov z 572 gojenci. Poučevali so mariborski učitelji pod vodstvom sres. šolskega nadzorstva. Zaključni izpiti so se vršili v art. polku 4. septembra, v peh. polku pa 16. t. m. Pozitivno je bilo ocenjenih 95% vseh udeležencev, kar je gotovo lep uspeh.

□ **Z vozom prišli krompir kras.** V Radvanju so sedaj tatvine krompirja na dnevnem redu. Nekaterim posestnikom so izkopali tatovi že polovico pridelka. Največjo predrznost so si pa privoščili tatovi v noči od srede na četrtek. Gostilničar Mautner je zasadel na svoji njivi 5 ljudi, ki so izkopavali krompir ter mu izpraznili skoro polovico njive. Poleg njive pa so imeli dvovprežen voz, v katerega so krompir nalagali. Ko so tatovi videli, da so opaženi, so pograbili motike, poskakali na voz ter v divjem diru odšli s pozorišča. Vlačani so sledili voz do Betnave, na cesti so pa zmanjkali sledovi.

□ **Rdeče plošče na avenijski.** Na novi promenadi na Aleksandrovi cesti je ostal ozek trak v sredini med kandelabri netlakovan. Sedaj se je sklenilo, da se bo ta tlak tlakoval z rdečimi ploščami iz umetnega kamna.

□ **Kam romajo akti?** Opaža se, da se z magistrata odnašajo čeli kupi aktov. Nekateri trdijo, da je to samo zasebna korespondenca, drugi pa, da so med to korespondenco tudi važni občinski akti.

Kranj

Tombola. Vsak dan je razstavljeno večje število krasnih in privlačnih dobikov za letošnje tombolo. Paviljon na Mestnem trgu je nartan lepah daril. Danes in jutri so tablice še po 4 Din; v nedeljo pa bodo po 5 Din. Ne odlašajte z nakupom, ker je število omujenj. Posluzite se polovične vožnje: na odhodni postaji zahtevajte nedeljske povratne karte.

Radeče

Prosvetno društvo Kmetijska knjižnica, ki je po ponovni upostavitvi »Prosvetne zveze« in njenih članov začelo delovati s podvojenimi močmi, pripravila za prihodnje dni Vembergarjevo štiri-ridejanko »Zlato telec«. Na krasno in priznana delo našega kulturnega delavca Vembergarje cenjeno občinstvo že danes opozarjamo

KINO SLOGA LJUBLJANSKI DVOR

Tel. 2730

Danes nov spored! Premiera glasbenega filma po znani O. Nedbalovi odskeri opereti

ANI ONDRA SVETISLAV PETROVIČ
POLJSKA KRI

Nov dopolnilni spored in zvočni tednik.

Predstave ob 16. 19. in 21. Predprodaja vstopnic dnevno od 11 do 13 in od 15 dalje.

⊙ **Stolna kongregacija Marijinega varstva** (za gospe) ima danes, v petek, 20. t. m. popoldne ob 5 prvi shod v novem kongregacijskem letu. Udeležimo se polnoštevno!

⊙ **Otvoritev predstava Dramatičnega krožka »Jelka«** v Ljubljani bo v nedeljo, 22. septembra v dvorani Rokodelskega doma v Komenskovega ulici 12. Uprizorila se bo 5 dejanska drama g. Majdiča »Gospod mora biti«. Začetek ob 20.

⊙ **Fantovski odsek Prosvetnega društva Trnovo**, ima drevi ob 20 v društvenem domu v Karunovi 14, prvi redni sestanek na katerega vabimo vse člane, pa tudi prijatelje, ker se bodo na tem sestanku sprejemali novi člani. — Odbor.

⊙ **Prosvetno društvo v Trnovem.** Po prišleku dve in polletnem odmoru je v nedeljo 15. sept. spet stopilo v javnost trnovsko prosvetno društvo. Dvorana je bila polna mladih in starih; znak, da nas črni dnevi, klevete in pregovarjanja niso uničile in omajale. Da protinarodnih in protidržavnih činov ne priznamo, daji jih ne bomo pozabili, na je dokaz, da je slavnostnemu zboru sledil 27. redni občni zbor, ki je rodil nov odbor ter določil nove smernice oživljenemu društvu. Poseben sijaj temu pomembnemu dnevu v kulturnem življenju trnovske fare pa je dal g. župnik Finžgar, ki je v svojem izklesanem govoru pokazal resnično pomembnost katoliške prosvetne organizacije za slovensko ljudstvo in jugoslovansko državo. Pokazal je vse velike napore Kreka in drugih velikih mož pri izgraditvi te velepomembne kulturne ustanove, ožigosal krvništvo ljudi, ki so 23. febr. 1933 hoteli uničiti to dragoceno ljudsko tvorbo ter povdaril, da so krščanska, slovenska narodna zavest in državljanska ljubezen do Jugoslavije naši neizpodbitni temelji. Niso bile njegove besede običajne retorice fraze, privrele so iz

sreca preizkušene, v delu in borbi za slovenstvo osivelega moža. Res, te besede, izgovorjene na nedeljskem zboru v Trnovem, zaslužijo pozornost najvišjega foruma. Upajmo, da jih bo g. Finžgar obnovil! Omenimo naj še, da je bil kovorski župnik, prejšnji trnovski kaplan g. Hostnik z velikim navdušenjem sprejel za častnega člana, da se društvo vsaj na ta način zahvali svojem dolgoletnemu delavcu za njegov nesebičen trud.

⊙ **Posebne spremembe na magistratu.** — Na večerjajši tajni seji ljubljanskega mestnega sveta je bil določen mesto pokojnega L. Slanoveca za vodjo kulturnega odseka dr. Rudolf Mole, profesor mestne realne gimnazije. Za ravnatelja Mestne hranilnice ljubljanske je bil zopet imenovan dr. Fran Černe, upokojen pa je bil radi bolezni kontrolor Mestne hranilnice g. Zorko Prelovc. Stalnost je bila priznana po opravljenih predpisanih izpitih dr. Grošlju, Branimiru Petroviču in prof. And. Kuljišu. Profesorice ženske realne gimnazije Prunk Kseniji in dr. Blinčevi pa je bila služba odpovedana radi redukcije prvega razreda ženske realne gimnazije. Prof. dr. Janku Pretnarju pa se je podaljšal dopust za šolsko leto 1935-36.

⊙ **Hudo se je opek**el Zabuškovec Franc z Gline pri Sodražici, ko je v sredo kuhaj žganje. Po nesreči je padel v ogenj pod kotlom in preden je mogel zlezi iz plamena, je bil že opečen po vsem telesu. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, kjer ga zdravijo.

⊙ **Policijska aretirala** nekega dimnikarskega pomočnika, starega 30 let, ki je že del časa brezposeln in kateri je osumljen, da je l. 1933 v mesecu septembru okradel na Jezerskem nad Kranjem posestnico Uršulo Muri.

⊙ **Policijska racija** je te dni spravila v roke policije tudi nekaj njenih starih znancev. Med njimi so našli pri nekem K. L., ki je izgnan iz Ljubljane in kateri je v avgustu okradl svojega tovariša z nožem, nikelnasto uro in veliko odejo z ruho. Ura ima številke, ki se ponovi svetlo, osemica pa je razbita. Aretiranece pravi, da je našel uro v bližini gostilne pri Čadu. Kdor pogreši tako uro ali pa odejo s temnovijoličastimi progami, naj se oglasi na policiji v sobi št. 24.

Škofja Loka

Preselil se je iz Škofje Loke g. Boris Ivanc, upokojeni poročnik, v Kranj, kjer je sprejel vodstvo tiskarne Kat. tiskovnega društva. Na novi življenjski poti želimo obilo sreče!

Pri zaprtju, motnjah v prebavi

vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec

naravne FRANZ JOSEF grenčice.

Registrirano od Min. soc. pol. in nar. zdr. S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Kulturni obzornik

Hamlet in Ofelija

Ob 25letnici smrti Josefa Kainza.

Danes, 20. septembra, poteče četrto stoletje, kar so pokopali na Dunaju z vprav kraljevskimi častmi, mimo Eleonore Duse največjega igravca vseh časov, Josefa Kainza, katerega Romeo, Don Carlos, Cyrano, Melioto, še prav posebno pa Hamlet je pretresel domala ves svet. S pravo pieteto »se spominja te dni vse kulturni gledališki svet tega igravskega velikana. V njegov spomin hočemo danes podati le deleč njegove zamisljivosti Shakespearovga Hamleta v razmerju do Ofelije:

Na propalem dvoru kralja Klavdija je srečal Hamlet v svoji osamelosti in nezmerni tugi za očetom v Ofeliji edino plemenito bitje in se ji povsem zaupal. Kanil je, da je njena ljubezen neomajano zaupanje tako do njega kakor do same sebe: to se pravi izkristaliziran značaj; tukaj je torišče, kjer Ofelija vsa slaba in sprenevedasta kot je, docela odpove. Ko je Hamlet razvnan do dna duše in samoten je ona pripetla na svojo družino. Hamlet ji niti toliko ni prirasel k srcu, da bi ji sinilo v glavo, da se mora zanj v svoji ljubezni boriti; pa tudi, da je dozorel v njej ta sklep, bi gotovo ne bi bila v moči izpeljati ga. Njena napaka ali »krivda« je zgolj njena slabost, da ne prislubne utripom svojega srca, temveč se da brez nadaljnjega ukloniti očetovi volji. Nedostaje ji moči, da bi se uprla vsemu tujemu prigovarjanju in postala svoj gospodar.

V trenutku, ko zvemo indirektno v drugem dejanju, da so navale na Hamleta slutnje v Ofeliji nemoči, izgubi za Hamleta Ofelija ves smisel. Ofelija mu zdaj ni več uganka: ona, o kateri je kanil, da mu je v nepokvarjenosti duševno sorodna, se je iznenada brez razloga usupnjala očetovi tiraniji in tako pretrgala z njim vsake zveze. Ni vedel kaj od čuda, da ga ni zavrnila po lastni inicijativi,

nego se je dala preslepiti očetu, kralju in kraljici na voljo. Oče vodi to malo špijonko kot kak »corpus delicti« pred dvor, kjer se zapleta tam z nesramnimi špijoni Rosenkrancem. Gildensternom in Osrikom vred v kraljeve mreže. »O sram, res ne zardiš« je ta visoka ljubezen, ki hoče dati ljudem dušo in jih hoče prebuditi k lastni presoji in zavesti. Poskušal je to pri zali Ofeliji, a zaman: njej je nedostajalo nemalo jelekne energije za svoj lastni jaz — in kesneje je naviral, a še bolj zaman pri svoji materi, pri kateri ni našel niti volje, kaj šele zavesti o lastnem jazu, kajti kjerkoli čuti on zanj etično bol, pozna ona za sina zgolj animalično skrb.

V tretjem aktu je končno vendarle srečanje med Ofelijo in Hamletom. Hamlet s potirnim srcem sprevidi razliko med Ofelijo svojih mladostnih sanj in Ofelijo, ki se je sužnila in prišla sem kot žrtev svoje slabosti. Opazuje jo sprva s pomilovanjem, nato pa z bridkim zasmehom čes kaj pa ti na plečias, ti, ki si varljiva ko voda in se pusti izmaliciti ko vosek. Kaj ni privedla vrazja moč lepote; postavim, gola mesenost njegovo lastno mater tako daleč, da je izrabljala svojo krepostno nprav kot slepilo v svoja pregrešna živalska eladostrastja prav kot zvodnica? Jeli ni zdaj Hamlet povsem upravičen verovati, da je tudi Ofelija nekaka posrednica ozir. zvodnica v globočem smislu, ko bi ga lahko brez ovinkanja s poslednjo preostalo troho svojega značaja odbila! Atentat na njegovo ljubezen pod pretvezo kreposti se mu dozdeva ta njen zabrhten prihod. Hamleta reže v živo, da je to lepo, mječno bitjece, kateremu je hotel dajati iz svojega duševnega bogastva, ter vdhiniti njeni slabi nravi dušo in srce, zdaj le neznanca nič, ki mu nedostaje vsake lastne volje in amjla za lepoto življenja ter pleše v svoji bedasti pokorščini kot drugi piskajo. — Glej, to ti je svetl, se zaglablja Hamlet. Nekateri mislijo na meni svirati, drugi spet, pustijo, da se svira radi mene nanje, ali z drugimi besedami: korupcija in prostitucija do poslednjega, najgloblječjega kotička v duši! Ta raznava mu jehtji pogum in požene znova kri po žilah. Ogromen prepad zeva med njima.

Hamlet si je zdaj za trdno v svesti, da njegove ljubezni niti zdaleka nikoli ni bila vredna. Vse to počete se mu gabi, njegova razrnava notranjost se protivi, nakopičena bol v njem gomazi ko v ognjeniku in si hoče duška, duša sili k slovesu, obračunati mora že dokončno s to prenevedasto norico, srce mu tako narekuje. Katastrofa je tu: reakcija na vse prestano bridko trpljenje. Zagradi za prvo strahoto, ki bi mu utegnila poplačati vse nagrmadeno gorje. Kakor mu je ona razdrla brez vsakega najmanjšega obzira njegovo, toli čuvano podobo, ki jo je nenehoma nosil v srcu nalik dragocenemu zakladu, njegov najvišji ideal: dragocenost človeškega življenja, tako se bo potepal v blatu z obrekovanjem tudi njej še najbližji ideal: deklška čistost.

Ofelija se zdaleka ne sluti, kaj vse se dogaja in lomi v Hamletovi duši. Ona, ki pritiče istemu pregrešnemu pokolenju ko njegova mati, prava kraljeva blodnica, ki je vsa in vsa ujeta v svojo pregrešno, gnilo naturo in ki jo vsadi le trenutke, ker živj samo za trenutke — kanl, da ima posla z norcem. Njena samoobtožba v jedru ni nič drugega ko prevara »dvorne damice«, ki je ljubila duševnega velikana, ki je daleč nad vsako povprečnostjo ter mora prej ko slej na žalost spoznati, da je ta mož svetovnjak — genij, ki je z neizprosno močjo svoje duševnosti prepoznal in izprevidel vso človeško zlobo in slabost.

Mlada italijanska literatura

Mlada italijanska literatura. V reviji Nazion (Buenos Aires) podaja g. Aldo Capasso nagei tempo razvoja italijanske literature v zadnjih tridesetih letih. Potem ko je določil in očrtal vpliv Benedetta Croceja ter omenil grupo pisateljev, ki se zbirajo okrog revije »La voce«, namreč Campana, Boine, Carlo Stuparich je A. Capasso prešel na dobo, ki sledi neposredno svetovni vojni.

V času svetovne vojne, so našli italijanski pisatelji deželo preplavljeno s spisi, obravnavajočimi politenost in čuštost, na način Guidona iz Verone. Zato so občutili silno potrebo, da napravijo spisom te vsebine konec in sicer na dva načina; na

eni strani so zahtevali v meditaciji več resnobe, na drugi strani pa so gledali na pravilnost sloga ter klasično dovršenost oblike. V teh razmerah se je pojavila revija »La randa«, katera je obstajala le kratko časa (1919 do 1922), a bila vendar med to kratko dobo predmet izredne strastne diskusije, dasiravno je na svojih straneh dajala zavetišče delom zelo različnih pisateljev, vendar je dosegla potem polemične aktivnosti gotovo enotnost. Venomer je zahtevala povratek k tradiciji, klasicizmu, k naukom Giacomu Leopardiju. Med sodružniki revije »La randa« so omenbe vredni Cardarelli, Bacchelli, Montano, Cecchi, Lavarese, Ungaretti, Cora, Gargiulo in Linati. Nekateri izmed njih (Bacchelli in Linati) so sodelovali že pri reviji »La voce«. Dasiravno je »La randa« bolj poredkoma objavljala dela stvarne vsebine med temi nobenega liričnega delca, jo vendar moramo smatrati za drugo konstruktivni moment iste generacije, ki je ustvarila »La voce«.

G. Capasso govori v nadaljnjem o dveh važnih pisateljih povojne dobe. Emilju Cecchiu in G. A. Borgeasi, pisateljih nasprotnih si temperamentov. Pustivši na strani Panzinija in Pirandella preide Capasso k oznaki najnovejše literature. V tem času sta stali nasproti dve generaciji in osnovali zaporedoma reviji »Il primo tempo« ter »Solaria« (ta še danes obstoja). Dozvedno med temi mladimi in zreliimi možni generacije Cecchijs, Gargiula in Cardarelli-ni ni bilo nasprotja; nasprotno, človek bi celo trdil, da mlajši rod ni še nikoli izkazal toliko spoštovanja in občudovanja napram svojim starejšim, kot to izpričuje ponašanje Solmija, De-benedettija, Montala, Consiglia, kateri so vsi izpričali pravi kult do Cecchijs.

Končno govori g. Capasso o zadnjem literarnem sporu, katerega je sprožil mlad pripovednik Curialo de Michelis in ki se vrši med tako zvanimi »centristi« — t. j. onimi, ki so predvsem za vsebino dela in za med calligrafii. Med tema dvema grupama, zaključuje g. Capasso, obstoja isto »se- vrastvo« odnosno ista nezdružljivost kot pred desetimi ali dvajsetimi leti med Cecchijem in Borgeasom.

Francis Rickett: „Koncesija je!“

Neguš: velika osebnost

Na terasi hotelske restavracije v Budapešti sedi pred menoj najpomembnejši človek teh dni: Francis Rickett. Ta človek, ki je sestrelil abesinskega pičila in ima veliko petrolejsko koncesijo v žepu, počiva na terasi. Njegov obraz venomer miglja, zdaj pa zdaj se spreminja, le oči se mu zmeraj smejejo. Precej močne postave je, oblečen v temno obleko. In mi pripoveduje, čeprav nerad, vendar govori napol resno, napol v šali: »Odpočil bi se rad, če mi bodo častniki dali kaj časa. Saj sem vsako leto prihajal semkaj na oddih in sem tudi sklepal kupčije. Vendar se mi je šele sedaj posrečilo, da sem pozornost vsega sveta obrnil nase. Niti jesti, ne spati ne morem, komaj da se upam še dihati.

Ljudje so tako radovedni, — a moj posel je: molk. Niti podpisati se ne morem, zakaj — saj ne znam pisati — samo če je.»

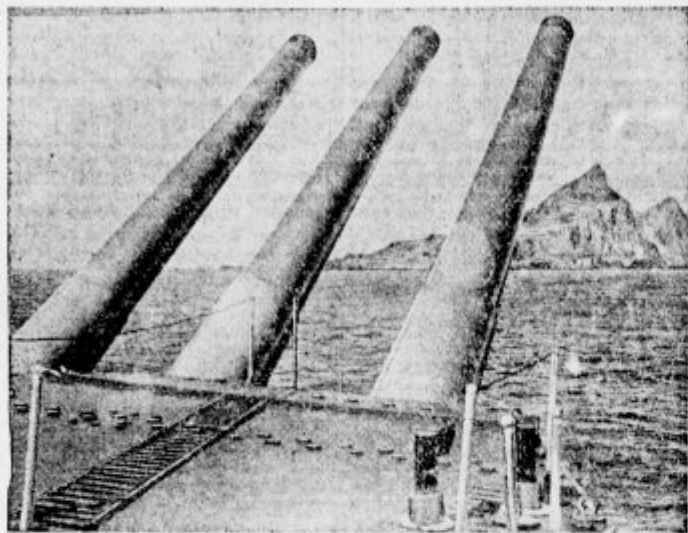
»Kaka koncesija?« — Nasmehne se in na vprašanje, ali ne bo ničesar povedal, pravi: »Veliko imam snovi, a prav zato ne smem ziniti besede. A kar so pisali časopisi, da bi se bil tako ganljivo poslovlil od svoje žene, ker sem »se podal v peščene abesinske puščave« — ni res, saj je bilo že zdavnaj vse narejeno! V Addis Abebi sem imel komaj za teden dni dela. Pogajali smo se vpricho neguševega finančnega svetnika, ki mu je ime Everett Andrew Colson. Vsak dan sva bila skupaj. Tista zgodba o ameriskem bančniku Chertoku, ni resnična. Chertok

nima koncesije in ni bil nikoli v Addis Abebi. Vsa koncesija je samo moja, pogodba je nespremenljiva. Neguš ji je pritril in to je neomajno jamstvo. — Neguš je najvažnejša osebnost, ki sem jo kdaj srečal v življenju. Veliko sem že prepotoval in spoznal mnogo imenitnih, odličnih mož, a v vrsti teh osebnosti spada neguš na prvo mesto. Le v namišljenih pravljicah si je človek izmislil takega človeka, ki bi bil tako popoln, kot je neguš. Neguš ima široko obzorje, je stvaren človek, nima predsodkov, se ne vdaja nagovorom, se ne da voditi od čuvstev. Zelo je izobražen, jako preudaren in bistroumen. Ko se človek iznebi prvega, nekako drugega vtisa o njem, ker je njegova brada tako črna in mu stoji lasje na glavi ko črna kučma, pa spozna, da ima popolnega Evropeca pred seboj. Hajte Selasjé pozna samo eno: skrb za svoje ljudstvo. Ze od nekdaj se trudi, da bi prenovil Abesinijo in želji ohraniti državi mir, ki ga potrebuje za svoja dela. Če se bo ta mir kršil, ne bo njegova krivda.» — »Kako ste prišli v Abesinijo? S katero točko vaše preteklosti se veže zanimanje za Abesinijo?«

»Moja preteklost?« se nasmehne Rickett. »Preteklost? O preteklosti je najbolje molčati; hvala Bogu, ni mi še treba misliti nanjo! Trгоvec sploh ne sme govoriti o svoji preteklosti, če hoče še sklopiti kupčije. Vendar — nikar ne mislite, da imam kako strahotno preteklost! Nač skrivnostnega ni v moji minuli dobi. Ali veste, po čem najbolj hrepenim? Prav preprosto je: svoje delo sem za zdaj končal. V Londonu imam ljubko domačijo. Ondi je udoben naslanjač pri peči. In je par dobrih copat in nekaj zanimivih knjig — pa malo dobrega žganja. Tja si želim, to je moje največje hrepenenje. Ondi bi rad počival — in tudi bom — če mi ne bo treba spet v — Addis Abebo — ki mi je pa prav všeč.» — »Kaj pa Rim? Ali pojedete v Rim?« — »Rim je lepo mesto, a zakaj bi se peljal v Rim? Sicer pa — nekaj drugega! Poglejte Donavo! Jutri zarana jo bom preplaval. Stavite? Ali pa... Ali znatesi čarš? Neznansko rad ga plešem...«

S svojo gosposko roko si pogladi svetle lase. Oči se mu še smejejo, a poteze krog ust in nosu so pomembnejše. Človek se spomni skrivnostnega Lawrencea. Veliko zgodovine in dosti pustolovščine, Ali ne sedi pred menoj del Angleške?

(E. C. P.)

Gibraltar zaprt: angleška mornarica je zaprla vhod v Gibraltar. V ozadju gibraltarska pečina.

Zgodbe slavnih vijolin

Slavne, italijanske gosli obdaja skrivnost čar. Stare in zaeno mlade, dosti bi znale povedati o preteklih stoletjih. Kakor velika, mogočna drevesa preživijo več človeških rodov, tako tudi gosli živijo delj ko dedje, starši, otroci in vnuki. Različne so njih usode: zdaj romajo iz rok v roke po okajenih beznicah, zdaj spet so zavite v dragocene svilene rute in skrbno skrite pod steklom. Leta in leta navdajajo z navdušenjem na tisoče ljudi, pa so spet leta in leta zaprte v zbirkah raznih zbiralcev umetnin. — Zgodovina pravi, da je francoski kralj Karol IX. poklical Nikolaja Amatiya iz Cremona v Pariz, da mu napravi dvanajst vijolin, šest viol in osem celov. Zdi se, da je vsa ta dragocena godala uničila francoska revolucija in le neki gosli so ostale. Imajo grb francoskih kraljev in monogram Karla IX. in so kar čudežno ostale pri življenju. — Dne 10. avgusta 1792 je uporniška druhal pobila 600 švicarskih gardistov. Le eden — Jean Tardi — je ušel smrti in se je zatekel k nadzorniku kraljevega skladišča za pohištvo. Ko si je zacelil rane, mu je podaril njegov rešitelj vijolino, da bi se z igranjem na gosli zaslužil kruh in prišel v svojo domovino. Tako je Tardi prišel domov v Freiburg, kjer mu je neki bogataš Weid dal za gosli 3500 frankov. Te gosli, ki so bile priča krvavim bojem in prelivanju krvi, so prišle v roke nemškega zbiralca umetnin. — Čudna je bila usoda neke druge vijoline. Angleški kralj Jurij I. je naročil gosli pri Antonu Stradinariju, ki mu jo je naredil l. 1716. Do 19. stoletja je ostala vijolina last kraljevske družine, nato jo je dobil neki škotski grof, ki je padel v bitki pri Waterlooju. Družina je podarila gosli slavnemu virtuozu Moliqueju, ta jo je zapustil nekemu baronu Dreyfussu v Monakovem; iz njegove zapuščine jo je dobil l. 1889 koncertni goslač Waldemar Meyer. — Ena izmed najlepših in najslavnejših kremonskih vijolin je znana z imenom »Boissierjeva vijolina. Njena zgodba je res čudovito zapletena. Nekega dne, tako pripovedujejo, se je peljal bogati ženevski trgovec Boissier na sprehod in je spotoma opazil, da se mu je konj zbosil. V bližnji vasi se je ustavil in čakal, da mu je kovač podkoval konja. Medtem pa si je ogledoval kovačijo in zapazil vijolino, ki je visela na steni. Boissier je znal sam iz-

vrstno igrati vijolino in je tudi dobro poznal kakovost gosli. Vprašal je kovača, ali on igra gosli. »S temi rokami?« se je začudil kovač. »A kako da imate vijolino v kovačiji?« ga je vprašal trgovec. In kovač je povedal, da se je pred desetimi leti ustavil neki cigan pri njem, kateremu je moral popraviti voz. Ker ni mogel popraviti plačati, mu je zastavil svoje gosli, rekoč, da pride čez nekaj dni ponje. A cigana ni bilo nič več in vijolina je ostala v kovačiji. »Ali mi prodaste vijolino?« »Prodam — za toliko — kolikor je stalo popravilo, to je trideset frankov.« — »A jaz vam dam zanje petsto frankov, ker je vijolina vredna toliko in ta vaš cigan je bil pošten človek.« — Kovač je bil vesel izvrstne kupčije, a Boissier je še bolj odnesel Stradivarijeve gosli domov v Zenevo. Po trgovčevi smrti jo je kupil izdelovalec vijolin Wuillaume, ki jo je prodal nekemu glasbenemu učitelju in od tega jo je kupil slavní španski virtuoz Paolo de Sarasate. Sarasate je imel pa še neko drugo Stradivarijevo vijolino in je zato dal tisto, ki je bila iz kovačnice, svojemu rojstnemu mestu Pampeluna (ki je zdaj znano radi ukradenega cerkvenega zaklada iz teh dni). Druge svoje gosli je Sarasate podaril pariškemu konservatoriju.

Vrednost starih vijolin je časih naravnost bajna. Gosli iz Cremona plačujejo z zlatom in sicer ne le gosli, ki jih je izdelal Amati in Antonio Stradivari. Visoko ceno imajo tudi gosli Guarnerija, Guadagninija, Bergonzija, Gobettija, Gagliana in Francesca Stradivarija. Amati jeve gosli niso več toliko vredne, pravijo, da imajo premehek glas, a zelo dragocene so Guadagninijeve gosli, »krona vseh« — gosli Stradivarija. Slavní Mozart pa je najrajši igral na gosli, ki jih je izdelal Tirolec Jakob Stainer.

Dirke s starimi avtomobili

Na Ogrskem bodo priredili dirke z avtomobili, ki morajo biti najmanj 25 let stari in je že 18 takih avtov pripravljenih za dirko, ki bo na cesti Budapešta — Balaton — Földvár. Morda se bodo bolje obnesli ko novi, brez dvoma je konstrukcija trpežnejši ko pri novih.

Prihod pomnoženih angleških bojnih sil na Malto. Topništvo, mrtvaške ragle, izvidniki.

Zopet nekaj
novega
za filateliste

Nova
jugoslovanska znamka in
dve romunski.

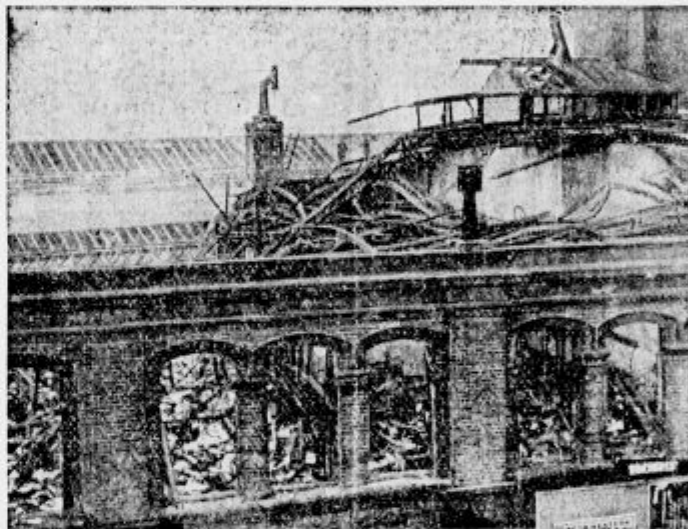
Žalostna smrt kanadskega misijonarja

Blizu Cottonwooda Rapid, na severu britske Kolumbije, 25 milj od indijske misijonske postojanke Mc Dane Creek je utonil p. Allard Omi. Skupno z apost. vikarjem Bunozom je bil šel na misijonišče s čolnom, a deroča reka je čoln naglo vlekla s seboj in drevo, ki se je sklanjalo nad vodo, je posnelo patra iz čolna in ga vrglo v valove. Škof Bunoz, ki je bil na čolnu spredaj, je šele kesneje zapazil, da je p. Allard izginil. Sam se ni mogel upirati čolnu dalje, a k sreči ga je reka zadegala na obrežje. Ondi je 71 letni škof običal sam sredi divjine in mraza, brez hrane in odej. Še drugo jutro so ga slučajno našli ljudje in ga rešili, a truplo p. Allarda so dobili šele čez 14 dni.

★

Rekord ameriške letalke

Letalka Lavra Ingalls je preletela progo Los Angeles-Njujork v 13 urah 34 minutah in je postavila najhitrejši rekord za polet nad Ameriko, (ki je bil doslej 17 ur 7 minut).

London v temi: požar elektrarne.

Tutankamonova ura

Amerikemu profesorju z orijentalnega instituta na čikaški univerzi, J. H. Breastedu se je v neki londonski trgovini s starino posrečilo najti neko pripravo, iz katere je spoznal, da je to »ura faraona Tutankamona. — Profesorju so pravili o neki roki mumije, ki jo bo dobil v majhni starinarni v Soku. In da je to svetinja, ki se je držila neke prokletstvo. Profesor ni našel roke mumije, a starinar mu je prinesel nekakšen instrument, ki je koj vabudil profesorjevo pozornost. Ta instrument ni bil prav za prav ničesar drugega ko nekašna palica, ki se je na enem koncu razširila in je bila na tem koncu rogovilasto razcepjena. Prav za prav — palica na precep. — Semkaj je spadalo drugo merilo, ki je na njem na črevesu visela utež. Oba predmeta sta bila polna egiptskih hieroglifov.

Profesor je z dvema drugima poznavalcema starega Egipta v Londonu razbral iz hieroglifov, da je bila tista palica z merilom vred — mero za čas ali ura, ki jo je bil Tutankamon sam lastnorodno izdelal. Preiskava je dognala, da te »ure« niso dobili v Tutankamonovem grobu, marveč med predmeti, ki so jih našli v grobu očeta Tutankamonovega tasta. — S tem smo odkrili najstarejši zvezdovski instrument! je vzkliknil profesor. »Ta naprava tvori konec dolge in zanimive razvojne vrste. Saj mora biti človek precej razvitega razvija, da more meriti čas. Če vprašamo n. pr., kakega zamorca, koliko je ura, ne bo tega nikoli vedel.« — Nekoč so pač opazovali spremembe letnih časov, niso pa znali preračunati dneve v letu. Celo Babilonci so določali svoj koledar le po luninim spremembah. Grki so od Babiloncev dobili koledar in čeprav so kesneje spoznali egiptski koledar, so se vendar držali le babilonskega. — Razen Inkov in Aztekov so le še Egipčani spoznali, da leta ni določati po luninim spremembah in so določali dolgotrajna leta po zvezdah.

Zvezda Sirij se je prikazovala tedaj, kadar je narastel Nil. Na to točko so se Egipčani opirali. Leta 4236 pr. Kr., so bili Egipčani tako daleč, da so sestavili leto iz 365 dnevov, da so imeli mesec s 30 dnevi in so na koncu dodali 5 praznikov. S tem so dosegli velik napredek. Tedaj pa Egipčani vendarle še niso znali razdeliti dneva. Dan je trajal pač od jutra do večera, kar je ostalo do 14. stoletja — do srednjega veka. Šele v 14. stoletju so vedeli, da se začne dan opolnoči. — Zato seveda, tudi Tutankamonova ura ni šla do minute na-

tančno, saj je bilo s to »uro« preračunavanje časa silno težavno. Treba je bilo računati z meridijani in zvezdami in veliko vprašanje je, ali je ta »ura« kdaj prav šla. Vprašanje je tudi, ali je imel Tutankamon kot faraon toliko časa, da bi s pridom »meril« čas s tako zamudno uro. Morda je pa ameriški profesor napak razvozlal hierogliffe? Saj pravijo nekateri hudomušneži, da so se hierogliffe izmislili — starinoslovci — in da hieroglifi niso črke, marveč kar tako navadne praske, odtisi — in na stebrih — stopinje ptic... A če so hieroglifi izmisljotina, kako je potem izmisljena vsa stara zgodovina! A če je izmisljena — ne škoduje nam ne — ker je vse to že zdavnaj bilo, dasi ni bilo... Starinoslovci morajo imeti pa tudi kaj dela, čeprav namišljenega.

★

Ne gre drugače. Dva gospoda se pogovarjata v klubu. Prvi: »Ali greste nocoj k predavanju g. Počasneža?« Drugi: »Da.« Prvi: »Dober svet vam dam, nikar ne pojdite, g. Počasnež je silno dolgočasen.« Drugi: »Zal, moram iti, jaz sem namreč Počasnež.«

»Zakaj pa vaš pes tako pokonci rep drži?«
»Zato, ker imamo takšne ozke sobe!«

Gospodarstvo

Izvoz jabolk v Nemčijo

Privilegirana izvozna družba nam sporoča, da so razveljavljene dosedanje okoliščine o izvozu jabolk v Nemčijo ter predpisuje način izvoza za dobo od 25. septembra do 31. decembra 1985.

Družba daje na razpolago izvoznikom za izvoz kontingent 100.000 met. stotov nepakovanih jabolk za uvoz od 25. sept. do 31. dec. 1985 po mejnih postajah Bodenbach, Lindau-Reutin, Passau, Oderberg in Salzburg. Ker obstaja splošna prepoved uvoza jabolk v razsutem stanju, je za uvoz potrebno posebno uvozno dovoljenje družbe. Družba daje to dovoljenje izvoznikom na razpolago na običajni način po osr. zadružnih in izvoznih organizacijah. Izvozniki morajo zahtevati uvozno dovoljenje šele pri sami odpremi blaga in jih izkristiti takoj po prejemu. Tiskovine za carinska potrdila niso več potrebne, kot je bilo to pri uvozu do 24. septembra, pa jih je zato treba vrniti, v kolikor so neizkoriščene. Omenjeni kontingent 100

tisoč met. stotov ne dobi nobene izvozne premije z ozirom na nižjo carino.

Izvoz industrijskih jabolk bo Priv. izvozna družba uredila s posebnim pismom.

Za pakovana jabolka ostanje v veljavi do 31. dec. 1985 ugodnostni kontingent 10.000 met. stotov v odprtih zabojih brez pokrova z najmanj 40 kg bruto. Za pošiljke tako pakovanih jabolk niso potrebna pismena uvozna dovoljenja, ampak zadostuje, če pošiljke spremlja tiskovina za carinsko potrdilo.

Vsaka pošiljatev mora biti brezpogojno opremljena z jugoslovanskim fitopatološkim potrdilom, ki mora vsebovati izjavo: 1. da jabolka izvirajo iz zdravega sadovnjaka brez okuženja z ušni San Jose in da tehi ni v okolici 10 km, 2. da so natočena jabolka zdrava in da niso okužena z ušni San Jose.

Predlog za ureditev kmetijskih dolgov

V zadnjem »Kmetovalcu« z dne 15. septembra predlaga g. Stefan Sušec tole ureditev kmetijskih dolgov:

1. Kmetijski dolgovni naj se konvertirajo v dolgoročne dolgovne, za katere naj izda država ali kakak privilegirana denarna ustanova (agrarni banka) agrarne založnice z obrestno mero 2% in z amortizacijskim rokom najmanj 30 let. S temi agrarnimi založnicami naj se odplačajo vsi upniki zaščitenih kmetov.

2. Dolgovni prezadolženih kmetov, to je kmetov, katerih intabulirani dolgovni so večji, kakor znaša današnja vrednost njih posestev, naj se zaenkrat izločijo iz konvertiranja.

3. Za prezadolžene kmete naj se uvede zaslišna poravnava analogno postopku, kakor je predviden za nesolventne trgovce v izvenkonkurnem postopku.

4. Za izvedbo konvertiranja in zaslišne poravnave naj se pri okrajnih sodiščih ustanovijo posebni sodni kolegiji, sestavljeni iz sodnikov in laikov.

5. Privilegirani denarni zavodi se naj obvezajo, da morajo sprejemati agrarne založnice v določeni odstotni vrednosti v lombardiranje (event. do gotovih zneskov v nominalni vrednosti).

6. Država pobira skoki vsa amortizacijsko doba plačila (anuitete) za konvertirane dolgovne od lastnikov kmetijskih posestev na način, kakor pobira neposredne davke letno v 4 obrokih. Te vnaprej določene letne anuitete se zemljiškoknjižno vežejo na kmetijske parcele in uživajo vse pravice neposrednih davkov.

7. Upoštevajo naj se izkušnje, ki so se pridobile povodom razbremenitve naših posestev leta 1848. (primerja) cesarske patente od dne 4. marca 1849 in od 25. septembra 1850).

Stanje Narodne banke

Izkaz o stanju Narodne banke z dne 15. septembra kaže te glavne postavke (vse v mil. Din, v oklepajih razlika v primeri z izkazom iz 8. septembra):

Aktiva: zlato v blaginjah 1.267,3 (plus 0,1), zlato v inozemstvu 74,4, valute 0,16 (plus 0,04), devize 43,4 (plus 9,90), skupno podlaga 1.385,25 (plus 9,16), devize izven podlage 242,5 (plus 15,8), kovani denar 252,1 (plus 17,96), posojila: menična 1.533,34 (plus 24,32), lombardna 263,98 (plus 0,03), skupno posojila 1.797,33 (plus 24,35), efekti rez. fonda 127,0 (plus 0,95), razna aktiva 447,74 (plus 6,17).

Pasiva: bankovci v obtoku 4.657,1 (-11,4), drž. terjatve 5,0 (plus 1,7), ziro računi 590,26 (plus 86,8), razni računi 678,6 (-10,14), skupno obveznosti po vidu 1.273,85 (plus 78,37), obveznosti z rokom 221,3 (-4,7), razna pasiva 268,2 (plus 12,1).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 5.930,94 (plus 66,1), skupna podlaga s primom 1.780,05 (plus 11,77), samo zlato v blaginjah s primom 1.628,5 (plus 0,12), skupno kritje 30,91 (30,15), od tega samo v zlato 27,45 (27,6) odst.

Izkaz kaže znatno povečanje deviznega zaklada, zlasti še če vpoštevamo prim. Poleg tega so narasla tudi posojila banke. Obtok bankovcev je radi dotoka denarja banki padel, vendar ne v toliki meri, kot je bilo prišlo na zirovni računih. Odstotek kritja je bil povečanja obveznosti, katere je treba kriti, padel.

Elektrarna Fala 1934

Elektrarna Fala, d. d., je največji producent električne energije v Sloveniji, saj znaša njena produkcija nad 60 odst. vse produkcije v dravski banovini. Zadnja leta opažamo pri tej elektrarni nekakšno stabilizacijo konzuma z lahno tendenco k povečanju. To nam potrjujejo tudi podatki iz računskega zaključka družbe za 1934.

Produkcija je v preteklem letu v primeri z letom 1933 narasla od 128,7 na 130,37 mil. kilovatnih ur. V primeri z letom 1933 izkazuje zmanjšanje porabe Tvorica za dušik, Ruše za 12,8 odst., Trboveljska pa za 6,32 odst., nasprotno pa je ostali konzum narasel za 31,7 odst., predvsem v tekstilni industriji. Priključna vrednost vseh konzumentov se je lani povečala za 2.131 kilovatov na 66.863 kilovatov.

Tudi dohodki družbe izkazujejo tendenco navzgor. Leto 1933 so znašali 25,7, 1933 26,3 in lani 27,2 mil. Din, povečali pa so se tudi stroški družbe za vzdrževanje naprave ter davčine. Nasprotno pa je obrestno breme družbe radi naklonsenosti upnikov padlo od 15,4 mil. v letu 1933 na 11,6 mil. Din.

V rač. zaključku za 1934 izkazuje družba prvič po 3 letih zopet odpise v znesku 3 mil. Din. Obenem pa je družba odpisala na bančen račun 0,7 mil. Din, ažioizguba pa se je povečala od 4,2 na 5,2 mil. Din. Zaradi tega je bilo poslovno leto 1934 zaključeno z izgubo 133,625 Din, k temu pa je priloženo še prenos izgube iz 1933 v znesku 306,52 Din. Bilanca sama izkazuje zmanjšanje investicij radi odpisov ter povečanje dolžnikov od 4,95 na 4,9 mil., dočim so naložbe v bankah padle od 4,97 na 4,3 mil. Din. Upnikov je izkazanih v švic. frankih 31,8 (31,7) mil., v dinarjih pa 126,5 (127,6) mil.

Nova delniška družba. Ban zetske banovine je dovolil ustanovitev deln. družbe Ibar, podjetje za trgovino in predelavo lesa v Kos. Mitrovici. Glavnica znaša 1 mil. Din, je razdeljena v 2000 delnic po 500 Din. Ustanovitveni strošek pri delnici znaša 25 Din, vpis je 15. okt., ustanovni občni zbor 27. oktobra.

Vsakega zanimajo skrivnosti morskih globin, ki se mu odkrivajo tako živo na ribarski razstavi, ki je bila tudi med velesejanskimi dnevi najprivlačnejši oddelke jadranske razstave. Razstava je zdaj še izpopolnjena. Tako popolnega morskega akvarija nimajo niti v večjih mestih, kjer imajo stalne akvarije. Strokovnjaki trde, da je ta akvarij najpopolnejši v srednji Evropi. Ljubljana je imela redko srečo, da je bila baš v nji prirejena velika jadranska razstava, prireditev, kakršne ne zmorejo nikjer drugje v državi. Vsi, ki so videli morsk akvarij, so si želeli, da bi ostal stalno v Ljubljani, toda ovir je preveč, da bi se nam ta želja lahko uresničila. Samo priliko se imamo, da si ogledamo še te dni ribarsko razstavo. Hvalčini smo prirediteljem, da so nam navrgli še tri dni, kar sicer ni mnogo, bomo pa znali tembolje izrabiti kratek čas.

Mladina je naša bodočnost; zavisi pa od nas, kakšna bo bodočnost, od tega, kako bomo vzgojili mladino. Ponosni smo bili na armado mladih jadranskih stražarjev ob slavnostnih dneh Jadranske straže. Če bo mladina vzgojena tako, da se bo zavedala velikega pomena morja za naš obstoj, smemo upati v boljše bodočnost. Zato pa je dolžnost vzgojiteljev, da popeljejo kolsko mladino na jadransko razstavo. Naš Jadrani moramo predvsem dobro poznati, da se bomo zavedali, kako srečno lego ima naša država in da nam morje lahko neizmerno koristi. Jadranska razstava nudi popolno sliko o našem Jadranu, obsega vsa področja, od znanosti, preko prirodoslovnih ved, trgovine do vojne mornarice. Vstopnina je zdaj prav neznatna, za dijake, odnosno šolarje po 1 Din, ako pridejo v skupini.

Borza

Dne 19. septembra 1985.

Denar

Danes so ostali neizpremenjeni tečaji Berlina, Curiha in Londona. Popustil je le Bruselj, dočim so narasli Amsterdam, London, New York, Pariz, Praga in Trst.

V zasebnem kliringu je avstrijski Šiling na ljubljanski borzi popustil na 8,50—8,60, na zagrebški na 8,475—8,575, na belgijski borzi pa je narasel na 8,4973—8,5973. Grški boni so notirali v Zagrebu 33,65—34,35, v Belgradu pa 33,15—33,85. Angleški funt je v Zagrebu narasel na 233,49—235,09, v Belgradu pa je popustil na 232,70—234,80. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 5,62 blago, v Belgradu 5,70 blago.

Ljubljana. Amsterdam 2909,58—2984,18, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 740,24—745,31, Curih 1424,22—1431,29, London 216,12—218,18, New York 4358,21—4394,53, Pariz 280,47—280,91, Praga 181,48—182,58, Trst 357,67—360,76.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacije 691.686 Din.

Curih. Belgard 7, Pariz 20,32, London 15,21, New York 308,375, Bruselj 52,05, Milan 25,16, Madrid 42,10, Amsterdam 208,50, Berlin 124,16, Dunaj 57,25, Stockholm 78,40, Oslo 76,40, Kopenhagen 67,90, Praga 12,75, Varšava 57,575, Atene 2,90, Carigrad 2,45, Bukarešta 2,50, Helsingfors 6,70, Buenos Aires 0,80.

Vrednostni papirji

Tendence za državne papirje je ostala v glavnem neizpremenjena z lahno nagibnostjo navzdol. Promet je slab.

Ljubljana. 7% inv. pos. 79—80,50, agrarni 45—46, vojna škoda promptna 368—369, begl. obvezn. 63—64, 8% Bler. pos. 80—81,50, 7% Bler. pos. 70—72, 7% pos. DHB 75—77, 7% stab. pos. 80 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 81 bl., vojna škoda promptna 367—368 (367), 9, 10, 11, 12, 370 bl., begl. obv. 63,25—64,25, 8% Bler. pos. 80—81,50, 7% Bler. pos. 72 bl., 7% pos. DHB 75—77, 7% stab. pos. 82 bl. — Delnice: Priv. agr. banka 232—233, Trboveljska 100—110, Isis 40 bl., Osj. eladk. tov. 121—131.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 82,25—83 (82,75), vojna škoda promptna 368,50—369 (369), begl. obv. 66,75—67 (67), 7% Bler. pos. 70,50—71,75, 7% pos. DHB 75 den. (73,50), 7% stab. pos. 81—82 (81,50). — Delnice: Narodna banka 5000—6000, Priv. agr. banka 232,50—233,50 (233).

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu je še nadalje v znamenju čvrstosti tako za pšenico kot za koruzo. Koruza stane že 97—100, za pšenico je pa denar že 145, vendar blaga ni mogoče dobiti. Na ljubljanski borzi so se notacije zvišale.

Ljubljana. Pšenica bač. 79—80 kg 145—147,50, prekmurska 150—152,50, koruza bač 97—100, ban. 95—97, moka nišla ban. 220—230 bač 220—230, bač. št. 2 200—210, št. 5 180—190, otrobi bač. debeli 100—105.

Novi Sad. Pšenica bač. 138—142, bač. ladja 142,50—145, bač. ladja Begej 141—143, slav. 134—136, srem. 134—142, ban. 138—142, rž ne notira, moka bač. in ban. Og in Og 205—225, št. 2 185—205, št. 5 165—185, št. 6 145—165, št. 7 125—135, št. 8 105—110. Vse ostalo neizprem. Tendence čvrsta. Promet srednji.

Hmelj

Uradno poročilo hmeljskega tržnega nadzornika. Zalec, 19. sept. Ojačenje in zhojšanje cen je opaziti tudi pri slabših in srednjih kvalitetah. Nekaj čisto rdečega hmelja je bilo danes prodano po 15 Din. Eno partijo gladko zelenega blaga se je večeraj unovčilo za 27,50 Din. Povpraševanje je vedno živahnejše in se računa, da bo letos prodan zadnji kilogram. Poročilo z dne 17. t. m. dopolnjujemo tudi v toliko, da na podlagi dosedanjih poizvedb lažno vest o padanju cen in o potrebi takojšnje prodaje ni razširil med ljudstvom ino-

Sport

Prihodnja nogometna nedelja

bo v Ljubljani izredno pestra in zanimiva, ker se bodo skoraj na vseh igriščih igrala prvenstvene tekme. Popoldne je zaseden z juniorskimi in drugorazrednimi prvenstvenimi tekmami in sicer:

Igr. Jadrana: ob 9.30 Mars: Jadran (juniorji), ob 10.30 Jadran I.: Mars I.

Igr. Slovana: ob 9 Slovani I.: Korotan I., ob 10.30 Sloga I.: Reka I.

Igr. Mladike: ob 10 Mladika: Slavja (juniorji), Igr. Moste: ob 10 Moste: Zalog.

Popoldne pa je rezerviran po odredbi JNZ za izločilno ligino tekmo

PRIMORJE: ILIRIJA.

ki se vrši na igrišču ASK Prigorja.

Prireditelj je poskrbel za privlačen program, ker predtekme ne bodo prijateljska srečanja marveč tudi izrazito prvenstvene in sicer:

ob 13.15 nastopijo v prvenstveni tekmi juniorji Primorja: Korotanu, ob 14.30 pa prva moštva Svobode in Graliče.

Z n. deljskih plavalnih tekem Ljubljana-Celovec. Najboljši ljubljanski in celovski skakalci ter skakalke v zraku. Foto: I. Kermavner.

Jugoslovanska hazenska reprezentanca na Poljskem

Lodž, 15. sept.

V petek 13. t. m. opoldne smo dospeli v Lodž. Na postaji nas je pozdravil v imenu Lodžke hazenske zveze njen predsednik dr. Grabovski, v imenu »Poljsko-jugoslovanske lige« pa njen predsednik dr. Hornicz. Po obilnatem slikanju smo odšli v hotel Suvai, kjer so nam pripravili stanovanja. Popoldne nam je bilo določeno za počitek.

V soboto popoldne smo si ogledali mesto, ki je napravilo na nas najboljši vtis. Mesto je izrazito industrijsko. Po vsej pravici se imenuje poljski »Manchester«. Po vsej periferiji, pa tudi v mestu samem, je polno ogromnih tovarnen. Lodž v poslednjih letih silno naglo narašča in ima že skoro en milijon prebivalcev.

Dopolndne ob 11 smo bili sprejeti pri predsedniku mestne občine ing. Glazeku, nato pa smo si ogledali mestni muzej.

Ob 16 popoldne so nas odvedli z avtomobilom na stadion, ki leži daleč izven mesta. Stadion je velik in moderno urejen. Ima prostora za nad 30.000 ljudi. Vzorno so urejene lahkoatletske naprave in nogometno igrišče. Poleg teh naprav je v stadionu še moderen plavalni bazen s 5 meterskim skakalnim stolpom in 6 dobro urejenih tenis prostorov.

Pred tekmo so bile opravljene običajne ceremonije s pozdravi, izmenjavi daril in slikanjem.

K tekmi smo nastopili v isti postavi, kakor v četrtki proti Varšavi, tokrat pod firmo Broda. Že v Varšavi so nam pripovedovali, da bomo imeli v Lodžu najtežje stališče. Govorili so nam o nemogočih sodnikih, o skrajno pristranski publikli in o grobi igri, katero goje hodke hazenasi, ki se rekrutirajo večinoma iz delavskih klubov. Upravičeno smo zato s strahom pričakovali obe tekmi, zlasti, ker je naš napad, odkar ne more igrati poškodovana Janežičeva, od dne do dne slabši.

Naš strah je bil upravičen v pogledu sodnika in grobe igre, nasprotno pa smo bili prijetno iznenadeni nad zelo objektivno in mirno publiko.

Tekma je končala, tudi tokrat po krivdi sodnika, neodločeno, čeprav je naša družina upravičeno zaslužila zmago.

BROD: LODŽ 4:4 (3:3)

Igro je pričela družina Lodža in je takoj ostro napadla. Naša solidna obramba, ki se stalno dviga in popravlja, pa je napad odbila in poslala naš napad pred nasprotni gol. Skoro 5 minut se je igralo na nasprotnikovi strani brez uspeha. Obramba Lodža rešuje vse opasne pozicije našega napada z grobnimi fauli, katere pa sodnik mirno preze. Sele v 7. minuti da jako slaba Tomljenovičeva prvi gol in doseže s tem vodstvo za nas. Kmalu nato izenači Glazevska z močnim strelom, katerega doseže odlični Lovrenčičeva, ga pa vsled ostrine ne more držati.

Igra valovi v veliko brzino od gola do gola. Naše so tehnično boljše. Poljakinje brže. Poljska obramba igra taktično slabo, zato se poslužuje izredno ostre igre vsled katere trpi zlasti Bernikova.

V 15. minuti strelja ponovno Glazevska, najopasnejša napadalca, vsled taktične po-

zemski komisijonar g. Essig, ampak neki njegov osebni protivnik, ki se je po raznih organih poslužil nelojalno Essigovega imena in trozil nerodne vesti o nizkih cenah Nadaljna preiskava je v teku. Vedno se še ponavljajo iz Savinjske doline po raznih ljudeh v inozemstvu špekulacije z našim hmeljem a la baisse. Zaradi tega so hmeljarji iz okolice Zaleca sklicali za nedeljo, dne 22. t. m. ob 10 v Zalec pred kolektorstvom hmeljarske zbornice in v protestni shod proti tlačiteljem hmeljskih cen. Doznali smo tudi za govorice, da je tržni nadzornik od Zallanov podkupljen, ker daje dopušča tržanom nedovoljene prekupčevanje z hmeljem. Na te neosnovane in bogve od koga lansirane govorice sporočamo, da so vse sumljive osebe, ne glede na položaj in ugled, ki so v Zalec na sumu, da se bavijo z nedovoljenim veriženjem, ugotovljene, pod stalnim nadzorom erozijske in je proti njim tudi uradno postopanje v teku. Le škoda, da ni mogoče kaznovanja ozir. tovarne obtožbe izvršiti takoj, preje kakor so zbrani vsi običajni podatki.

greške Lovrenčičeve, iz 4 m popolnoma prosta, Cimpermanova ne more držati. Poljski napad pritiska z veliko silo. Naša celotna obramba je odlična in se bori z brezprimerno požrtvovalnostjo. Publika je navdušena nad njeno igro in ji neprestano aplavdira.

V 20. minuti da Gruzseinska nizek strel. Zoga se odbije od droga in gre po golovi črti do drugega droga, od tu pa v igrišče. Sodnik da gol. Protesti naše kapetanice nimajo uspeha. Poljaki vodijo s 3:1.

Sedaj šele se zave naš napad in izvede nekaj potez, iz katerih rezultirata dva gola, dosež. po Petaničevi in Bernikovi Polcas 3:3. V drugem polčasu se naša družina silno trudi, da doseže uspeh. Ostro igra nasprotna obramba pa prepreči vse naše napore. S silno bombo da Bernikova vendarle vodilni gol, katerega pa sodnik ne prizna. Zopet brezuspešni protesti.

Že je kazalo, da bo ostala igra neodločena, ko naš napad po lepi kombinaciji nenadoma prodre. Tomljenovičeva stoji nepokrita pred golom in da ostro bombo, katere vratarica ne more držati. Mi vodimo s 4:3.

Igra postane zopet živa in napeta. Poljakinje igrajo na izenačenje. Njihov napad je izredno hiter in opasen, in daje naši obrambi obilo polsa.

Prav nred koncem igre da Glazevska iz prestopa 4 gol, katerega sodnik prizna. Naši protesti ne zaležejo. Sledi še 5-metrovka proti nam, katero pa Glazevska zastrelnja, nakaar da sodnik znak za konec igre.

Sodnik Lučinskih slab in pristranski.

Od naših je bila zopet odlična celotna obramba, napad pa dobesedno nemogoč. Voda napada Tomljenovičeva je od igre do igre slabša.

Najboljši bokserji nastopijo

Program za nedeljsko boksersko prireditev v Delavski zbornici ob pol 21 bo predvidoma sledeč: v srednji kategoriji škof (Slovani): Lerob (Kamnik), Heller (Slovani): Štrukel (Maribor), welter kat. Dolencec (Slovani): Golob (Kamnik), pol teška kat. Zupan: Pavlič (oba Slovani), Ipa-vec (Maribor): Majcen Hrastnik. Nato bo nastopil črnc Kig Curney proti Heilerju in Ipa-vecu, državku v pol teški kat. proti vsakemu po 3 runde. — Program je prvovrsten in vlada za prireditev veliko zanimanje.

Razpis

Razpis 11. mitalinskega godnega teka SSK Maraton prireditelj v nedeljo, dne 8. oktobra 1985 IV. mladinski godni tek za nedelje in moštva. Start je na Poljski ob pol 12 uri pri Poljskem domu, Praga, dolga cca 1500 m, gre dejoma po gozdu dolina pa bolj do obratne točke pri Mariborski koči, ter gre nazaj do cilja pri Poljskem domu. Prireditelj je propagandnega značaja, ter ima pravico startu tudi neavtorizirani člani klubov, volanjenih v JLAZ, JZSS ali člani SKJ, razen člani stojič pod zabrano. — Startni smeje samo mladi članine B in C. te so rojeni leta 1967, 1968, 1969 in 1970. Moštva se sestavijo iz prvih treh, na cilji prireditelj tekavec vsakega kluba. Vsak tekac prinese svojo klubno število točk odgovarjajoč znesenemu mestu. Tekci treh se sestavijo, ter zasode prvo mesto kluba, drugi moštvo in nato najmanj točk. — Nagrade prejmejo prvi naslov »Prvak mladinskega godnega teka za leto 1985« in plaketo, drugi in tretji diplomu, B. prva tri moštva diplomu. — Nagrade se izdajo prvim trem pod A in B. le v slučaju, ako starta 5 ali več tekavcev, oziroma moštve. Ako startajo 4 dobiti le prvi dva nagrade, ako manj samo prvi pod A oz. B. — Prijave brez prijavnice je poslati potom klubov na naslov S. M. del. Jos. Maribor, Gosposka ul. 29. V prijavi je naravstveno tekavca, Prijava se sprejema do 29. septembra 1985. Za prijavljenega tekavca, kateri pa ne starta, plača pozneje imenični klub 3 Din. Istotako plača klub 3 Din za tekavca, katerega prijavi po 29. septembra. Na startu se uporablja tekavski listek z dokumentom, iz katerega je razvidno, da spadajo v skupino mladcev B oz. C. — V ostalem se vsi tekmovalci po pravilih, oz. po pravilih JLAZ. — Prijemba: Klubi se opozarjajo na izletniške znake v okolici.

Celjski sport. Klub slovenskih kolesarjev v Celju priredi v nedeljo, 22. t. m., dirko za klubovo prvenstvo na progi Celje—Groblija—Celje—Frankolovo—Celje, 60 km. Start na Grablji ob 14. cilji pri Svetelu na Mariborski cesti okrog 16.

Tenis na Poljskem. Včerajšnja teniška tekma med Zagrebom in Lvovom se je končala 2:2. V singlu je zmagal Hebd nad Kukuljevičem s 5:3 7:9 in 6:2. V dublu sta Kukuljevič in Palada premagala poljsko dvojico Hebd in Wittmanna s 6:0 7:5 in 6:0.

SK Jadrana, larsdni občni odbor kluba se bo vršil v soboto 21. t. m. ob 20 v zalonu gostilne M. Soklič. Pred konjsko 4. (5. 20. točka b. l. n. p.) Dnevni red: Volitev predsednika (5. 24. drugi odstavek).

LZSP (službeno). Sledj uprav. odbora bo danes ob 20 v Damski sobi kavarna Emone. Predmno, da se neje udeležiti vsi delegati klubov, kakor tudi vsi odborniki.

Novo mesto

Nesreča ne počiva. V zadnjih dneh je bilo v bolnišnico Usmiljenih bratov pripeljanih več ljudi, ki so se po nesreči poškodovali. Nikolaja Radivojčiča iz Bele Krajine je močno poškodovalo po glavi kamenje, ki mu je brizgnilo v glavo, ko se je prežgadol sprožil naboj. — Slepici Franc Sauer iz Radobice, se je hotel izogniti vozu, pa je padel z neke škarpe precej globoko in se občutno potolkel po glavi. — 6letni pos. sinček Raduš Tonček iz Radovice, je padel tako nesrečno z voza, da si je zlomil roko. — Branku Moretu iz Novega mesta pa je njegov prijatelj po nesreči vrzel kopje v nogo, ki se mu je zasadilo precej globoko v meča. Timotej:

Šah

»Šentpeterski šahovski klub« bo pričel redno igrati dne 1. oktobra t. l. Za prvo prirediteljeve določena simultanka proti 30 igralcem. Igral jo bo g. Jože Sorli, eden najmočnejših igralcev Lj. š. kluba. Odbor vabi vse člane, da se je gotovo udeležijo. Obenem pa se bodo sprejemali novi člani, ker se bo turnir III. razreda takoj po otvoritvi začel igrati. Igralni dnevi so torej in četrti. Klub lokal pa je v salonu gostilne »Mencinger« na Šmartinski cesti.

Kot uvod v novo šahovsko sezono pa bo v nedeljo, dne 22. t. m. družabni izlet v Domžale in okolico. Odhod z vlakom ob 13.50, vrnitev ob 22.30. Pri odhodu naj kupi vsak nedeljsko povratno vozovnico. Ob slabem vremenu bo izlet v nedeljo 29. t. m. Odbor vabi vse člane in prijatelje kluba, da se udeležijo. Kdor pa hoče s kolesom, naj pride na zbirališče za kolesarje pred gostilno »Mencinger« ob 13.15. Torej v nedeljo na veselo svidenje!

»V Carigrad na Balkanijado sta odpotovala odlična mariborska lahkoatleta Kangler in Hofer, ki sta se v svojih klubih SK Maraton in SK Rapidu toliko izveščala, da ju je lahkoatletska zveza poklicala v državno reprezentanco.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 20. septembra: 12.00 Poslušajmo tenorje na ploščah 12.45 Vreme, poročila 13.00 Glas, obvestila 13.35 Po naših narodnih skladah! Rad. ork. 14.00 Vreme, borza 15.00 Ženska ura: Olike in bigljena (dr. Am. Šimec) 15.20 Klavirski koncert na ploščah: igra Ignacij Jan Padarewski; Stojovski; Ob potoku. Schumann: Tica kot prekos; Chopin: Nektarno v f-duru. Chopin: Vojška poloniza. 15.40 Poročja pravna vprašanja: O kmečki zaščiti (dr. Vorkš) 19.00 Glas, vreme, poročila, spored, obvestila 19.30 Pred prslavo svetovnega dne študije (dr. M. Nedeljković iz Beograda) 20.00 Prenos iz Zagreba 22.00 Glas, vreme, poročila, spored 22.15 Za glas in kratak čas poje Miroslav Premrl s spremljevalcem Rad. jazza. Konec ob 23.

Drugi programi

Petek, 20. septembra: Beograd: 20.00 Narodne pesmi 20.30 Zagreb: 20.30 Komorni koncert 21.00 Koncertna ura 21.15 Plesna glasba — Beograd: 21.35 Klavirska glasba 19.30 Partituri, opera, Beograd 22.30 Radijska orkester 21.45 Dunajska pesem in ples — Budimpešta: 19.30 Dunaj 22.30 Plesna glasba 23.30 Članska glasba — Trst-Milano: 17.05 Lahka glasba 20.40 Igra 21.10 Mandolinistični koncert 22.30 Komorna glasba — Rim-Bari: 17.05 Mandolinistični koncert 20.40 Zabavna glasba 21.15 Plesna glasba — Praga: 19.35 Lahka glasba 20.40 Narodne pesmi 21.30 Orkestralna glasba 22.30 Plošče — Pariz: 20.00 Lahka glasba 21.00 Plesna glasba 21.35 Simfonični koncert 22.35 Plesna glasba — Vsa Nemčija: 20.15 Sleski skladatelji in pesmi iz obmejnih krajev.

Naznanila

Ljubljana

Nočno službo imajo tekorne: mr. Sušnik, Marijin trg 5, mr. Kurat, Gospodarska cesta 10, in mr. Božanec dcl., Rimska cesta 31.

Poizvedovanja

Zlato vratno verižico je ta teden nekdo našel sredi mesta. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v našem uredništvu!

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

OPERA. Začetek ob 20.

Petek, 20. septembra: Zaprti.
Sobota, 21. septembra: Zaprti.
Nedelja, 22. septembra ob 20: »Hoffmannove priprave«. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Gostinje: Miroslav Rus.

Likovič Joža:

3

Na jezerišču

»Na železnico ne boš šel,« se je odločno zoperstavila Micanka in popravila naglavno ruto, kakor da hoče oditi.

»Kaj je hudega na tem?«

»Če me ljubiš, boš ostal doma pošten in tizen. Železničarji se večinoma spridijo.«

Janez je obmolnil v nujni negotovosti.

»In kaj pravijo tvoji?« je vztrajala odločno dekle.

»Niso sporazumni z menoj,« je pobito priznal fant.

»Glej! Prej ti bo dovolil oče, da se poročiš s poštenim dekletom, kot pa se odtujiš domačiji. Jaz poznam tvoje očeta, ker živim z zemljo.«

Janez se je hipoma znašel v silnih dvomih, ali naj zapusti dom in dekleta, ali naj se odloči za železnico. Ves razdvojen se je vrnil domov, komaj da se je dotaknil večerje. Oče mu je na priprošnjo matere prizanesel z grajo.

II.

Beli ognji sredi Barja, v vsakem ognju pre-rojenje in poživilna rodovitnost! Nobene žale misli, nkatke težave, vse je odpuščeno in spravljeno.

Anžolova sta že zgodaj potrebila s strguljani mah in ga raztrosila po brazdah. Ko je potegnil pred jutranjim zvonenjem pravi veter, čegar piš se je komaj sluteno dotaknil biča, se je starec odkril in prekrizal. Tudi Janez je sinovski sledil očetovemu vzgledu. Sonce se je njima pridružil, škrljanki so se oglašili z navdušujočo pesmijo. Anžol je zažgal razbahljani škopnik in ga molče podal sinu. To je bil prastari, nedotakljivi običaj v njegovi družini, tako so ravnali predniki, niso se jim izneverile lehe! Sedaj je on gospodar zemlje in ognja, ki jo bo prerodil. To je ustrezalo njegovemu ponosu in dajalo posebno odličje njegovemu očetovstvu; Janez je radostno zavijtel plamteči šop slame po zraku, da je ostro cvrkut-

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računata enokolonjska, 3 mm visoka pletitna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Pletilje

dobro izurjene — takoj sprejem v stalno službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11586. (b)

Poizvedbe

Tehtnica

se je našla ob Tyrševi cesti. Dobi se v Stožicah št. 103. (e)

Vajenci

Učenca

za trgovino z mešanim blagom, 14 let starega, ki ima 2—3 razrede meščanske šole — takoj sprejme. Ivan Traun, Ptujška gora. (v)

Gospodične

sprejem na dnevni in večerni pouk v šivanju perila. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Šivilja«. (u)

Prodamo

Otroške vozičke

moderne, prodaja po tovarniških cenah »Novel«, Frankopanska 21, Šiška. Ne zamudite ugodne prilike! (l)

Nogavice, rokavice

iz pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Zopet smo cenejši!

la sportni suknič 95 Din. trenchcouth 420 Din. Specialna izbira pump, modnih blač, perila itd. Presker, Sv. Petra c. 14. (l)

Stanovanja

ISČEJO:

Sobico

opremljeno — kjerkoli v centru — iščem za takoj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Sobica«. (c)

Posestva

V Celju

prodam novo vilo, štiri sobe, kabinet, kuhinja, s pritliklinami, lep vrt. — Senica Anton, Lava 13, Celje. (p)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Hranilne knjižice

prodaste ali kupite najbolje potom moje pisarne. Solidno poslovanje! Priložite znamko! Rudolf Zoré, Ljubljana. Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

Posojilo 200.000 Din

iščem proti vknjižbi na I. mesto. Trikratna vrednost. Obresti po dogovoru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Varna nalozba«. (d)

Vnajem

ODDAJO:

Vinotoč

oddam v najem na prometnem kraju pod ugodnimi pogoji. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11497. (n)

Razno

Krošnjar Vam ne nudi tako trpešnih omel in sčeti. Prihite k nam in si izberite, kar Vam ugaja. ŠIMENC HINKO pri Zmaj. mostu

Tinčkove in Tončkove prigode

133.

Nepovabljeni gosti.

Medtem, ko so bili otroci zdoma, so se splava tebi nič meni nič polastili gospodje krokodili. Tako oblastno so lomastili po njem in okoli njega, kakor da je že od nekdaj njihov dom.

Naši znanci se nepovabljenih gostov kakopak niso prav nič razveselili, ko so jih zagledali.

»Čakajte, vam bom že dal, grduni!« jim je Primožek požugal s pestjo in se hitro lotil dela: začel je plesti dolgo vrv. Tinček in Tonček pa sta mu nosila skupaj zavijalke.

da je njegovo zdravje vedno bolj trhlo, najmanjši kosmič megle ga že duši, tudi žena je začela omagovati. Ko je zrl v dimnaste svaljke, ki so vstajali in se zgubljali med trebežem, ga je prevzela prečudna slast, da bi se pavaljal med gorečimi razori in za večno pomladil.

Kaj ne moreš pozabiti tiste Rebeke? se je godrnjaje znesel nad sinom, ki ni slutil ničesar hudega.

»Kaj vam je naredila, da jo vedno zanikate?« »Med tem časom bi lahko že narezala vrsto šote. Ogenj na lehi se je skoraj podušil med trebežem; jutri bomo lahko porali.« se je izognil oče sinovemu vprašanju, ker se mu je zdela brezpomembna.

Na dolenjem koncu lehe se je pokazal ognjen jeziček in zvedavo obližnil nanešeno resje.

»Pokoplji še enkrat one brazde, kjer čutiš živ plamen. Ostani tukaj do rose in varuj.«

Starec je krenil na šotišče! Janezu se je zdel ves današnji dan podoben koščku sanj, s katerimi slepi usoda barske kmete in njegovega očeta, da se ne umaknejo z jezerišča. Danes sta pozabljena grozota in obup, ko se razbese narava in uniči v enem zamahu, z eno poplavo ves trud. Fant je zamišljeno zrl preko leh, ki so se kadile vso noč in prosilo semen.

★

Svetinje sv. Marijete so pobledle. Na jug in sever, od Ljubljane do vrhnjskega ila so ležale lehe zoreče ajde, bele in dehteče lehe, polne sanj in obetov. Prvi Posavci so se oglašili na Zablatenah in povpraševali po letošnji ajdi, ali je ostra, kako je medila, kakšna bo cena pridelku? Njihov prihod je pomenil za kmete velik praznik; živahni kupci so obšli lehe, meli klasje in odkimavali.

Letos pa se je raznesla neverjetna vest, da bo kupovala debeljo in ajdo tudi železnica. Gradbena družba je rabila oboje za svoje delavstvo in živino, ki je bila zaposlena pri gradnji proge visoko na Krasu. Njeni pooblaščenec bodo kupovali tudi stoječe posevke. Nekaterim se je zdela to silno imenitno, drugi so nezaupno motrili železničarskega sla, ki

je naznanil, da pridejo pooblaščenec popoldne v vas; slednji so se bali, da bo oslabela cena zaradi večjega povpraševanja, ko bodo izpodirvali železničarji male kupec. Pri vsaki bihi je naletela novica na kakšnega radovedneža, ki je v svoji nepo-žakanosti stekel k sosedu in ponovil vest. Kmetje so se začeli zbirati pri znamenju in ugibati o uspehu. Cenili so poedine lehe, računali in pretiravali.

»Razorčeva leha je pretkana kakor mašni prt.« »Janševa ajda je ostra, taka je izdatna in vredna.«

»Ogrinova diši najlepše; čebele se ne morejo ločiti od nje. Njena stebelca so tanka in rdeča kakor golobje nožice!«

»Skrotenkova je preveč luščinasta.«

Pod večer so prišli pooblaščenec, ki jih je spremljal cenilec z marofa. Družba je razgrnila svoje uradne papirje in začela vabiti Bačane. Najbolj glasna sta bila progovni nadzornik Lenussi in podjetnik Margo, dva Laha, ki sta ostala tukaj izza gradbe železniškega nasipa in si pri tem ustvarila zavirljivo premoženje. Lenussi je govoril sladko, tiščal cene in udeleževal kmete, naj pristanejo na ponudbo.

Nekateri domačini so se umaknili v hiše; svojih gospodarskih tajnosti in kupčije niso hoteli razodeti celi soseski. Tudi Anžol je ostal doma; ko so potrkali železničarji pri njem, jih je kratko zavrnil, da je ajda božja in njegova. On br sam najbolj modro uredil! Lenussi je svojeglavemu gospodarju vneto prigovarjal, naj proda kar stoječo leho. Sicer bo cena nekoliko popustila, rešen pa bo vsake negotovosti in nevarnosti. Janez je silil očeta, naj sprejme kupčijo in proda stoječo ajdo; s tem bodo rešeni vseh skrbi in bojazni pred poplavo. Celo Mreti in Francki se je zdela ponudba sprejemljiva in ugodna; plaho sta se vtikali v pogovor in kupčijo, kajti doslej je bilo gospodarstvo nedotakljiva briga očeta, on je določal čas požganja in setve, on je tvegal, kdaj se bo želo, toliko da ni naravnaval sončnega teka in vremena!

»Brez moje vednosti ne bo padlo niti zrno v moje lehe. Jaz sem sejal ajdo, jaz jo bom pobral. Zgovorjeni smot«